

לקראת מחצית כהונת הרמטכ"ל: מגמות בתפיסות הציבור ואתגרים לעתיד

עידית שפרן-גיטלמן, ירדן אסרף, ענת שפירא, דנה קרניאלי | 20 באוגוסט, 2026

מאמר זה נכתב בתקופה שבין מלאת שנה לכהונת הרמטכ"ל, רא"ל אייל זמיר, שנכנס לתפקידו ב-5 במארס 2025, לבין מחצית כהונתו (אם לא תוארך). הוא מסתמך על מחקר מתמשך המתבצע במכון למחקרי ביטחון לאומי החל מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל". התובנות מבוססות על אינטגרציה של בסיס נתונים רחב, הכולל ממצאי סקרים עיתיים לבחינת עמדות הציבור, ניטור סנטימנט ושיח ברשתות החברתיות בסוגיות ליבה, קבוצות מיקוד, ראיונות עומק ומפגשים עם עשרות מפקדים וחיילים בסדיר ובמילואים, וכן ניתוח מגמות הסיקור בתקשורת הממוסדת. תמונת המצב משורטטת על פי מספר היבטים מרכזיים - כח אדם, אמון, תפיסות ציבוריות הנוגעות לניהול המלחמה, יחסי דרג צבאי-דרג מדיני ומתחים חברתיים בשורות צבא. לסיום ממופים האתגרים המרכזיים להמשך הכהונה, במיוחד לאור מערכת הבחירות לכנסת שבפתח: סכנת הפוליטיזציה של הצבא; שחיקת הסמכות הפיקודית; משבר כח האדם רב הפנים.

בחלוף שנה

צה"ל ניצב בפני שורה של אתגרי עומק פנימיים לכשירותו, לכידותו ומעמדו הציבורי, וכן בפני התמודדות עם השלכות של אתגרים חברתיים-פוליטיים חיצוניים. אתגרים אלה מתחדדים ומתעצמים לקראת סיום כהונתה של הממשלה הנוכחית ותקופת הבחירות רוויית המתיחויות הפוליטיות, המתקזזות לחמישה צירים מרכזיים:

משבר כוח האדם וסוגיית הגיוס: צה"ל מתמודד עם שחיקת חסרת תקדים של מודל "צבא העם", כאשר מערך המילואים הפך דה-פקטו למערך קבע בעל-כורחם של המשרתים, הכורע תחת נטל ממושך. מוטיבציית ההתייבשות שלו מבוססת בעיקר על רעות ואחריות כלפי חבריהם ליחידה או כלפי פקודים. בחלקו, מאופיין המערך בסממנים של צבא מקצועי המבוסס על תמריצים ויחסי עובד-מעסיק. במקביל, ההצדקה הערכית של משרתי מערך הקבע - המצוי במשבר חריף - להמשיך בשירות נוכח המלחמה העצימה בה ישראל הייתה מצויה, עשויה להישחק אף היא עם הדעיכה המורגשת בעצימות הלחימה. אשר לשילוב אוכלוסיות שונות בצה"ל, דיוני החקיקה לגבי גיוס חרדים מצטיירים בשיח הציבורי כמהלכי סרק פוליטיים, המקודמים בניגוד לעמדה המקצועית של הצבא. תחושת חוסר השוויון בקרב המשרתים מועצמת עקב תפיסה של היעדר אכיפה כלפי משתמטים ועריקים, ואף מחריפה על רקע אירועי אלימות פיזית מצד פלגים חרדיים קיצוניים כלפי מפקדים בכירים וחיילים. על זאת יש להוסיף את המתח בין החובה העקרונית לקיים את פסיקת בית המשפט העליון ובהקשר זה לאכוף את צווי הגיוס על כלל האוכלוסייה, לבין התפיסה הציבורית כי חובה זו לא מקוימת על ידי הצבא והמשטרה.

משמעת, ערכים, והמאבק על צביון השירות בצה"ל: בשורות הצבא ומחוץ להן מתנהל מאבק הנוגע לתרבות הארגונית ולצביונו של צה"ל. מחד גיסא, מופעלים לחצים מצד חוגים שמרניים לשינוי רוח צה"ל, להחדרת תכנים "דתיים" ולדחיקת נשים מתפקידי שטח ולוחמה, בטענה להפרת פקודת השירות המשותף וכתוצאה מכך לפגיעה בכשירותו המבצעית של צה"ל. מאידך גיסא, הצבא נתון לביקורת הן בתקשורת הממוסדת והן ברשתות החברתיות על רקע תפיסה ציבורית שלפיה הוא עובר "הדתה". זאת, על פי מה שמתפרש מפרסומים שונים כאכיפת פקודות או אי-אכיפתן (לדוגמה, בתגובה לענידת פאצ'ים לא-תקניים) בהתאם לזהות המפקדים ונטייתם האידאולוגית, בנוסף להטמעת תכנים אידאולוגיים, בפרט דתיים,

בקרב המשרתים. זאת לצד תופעות של התרופפות משמעת בשטח. ביטויים להבעת עמדה אידיאולוגית במדים ותקריות מבצעיות חריגות, ששורשיהן בשחיקת משמעת ובעמדה אידיאולוגית (דוגמת ניתוח פסל ישו בדרום לבנון על ידי חייל צה"ל באפריל 2026), מצביעים על אודות סדקים בציות להיררכיה הפיקודית ולפקודות מטכ"ל, ואף טומנים בחובם פוטנציאל לנזק אסטרטגי ולפגיעה בזירה המשפטית-מדינית הבינלאומית.

חיכוך גובר עם הדרג המדיני: שנת הכהונה הראשונה של הרמטכ"ל זמיר נחתמה במתיחות גלויה מול הדרג הפוליטי. שיאו של המשבר ניכר סביב הקפאת המינויים על ידי שר הביטחון. אף שאישור שר הביטחון למינויי בכירים מוסדר פורמאלי, החלפת המהלומות הפומבית בין הדרגים בכלי התקשורת נתפסה כפגיעה באוטונומיה הפיקודית של הרמטכ"ל. ניתן להעריך כי למתיחות בין הדרגים יש השפעה על נסיגת ההדרגתית של רא"ל זמיר ושל צה"ל מתפקידם בעיצוב מלחמת "חרבות ברזל" והמבצעים בהם ישראל פתחה בתקופה זו, ביחס למערכות עבר, אך היבט זה לא נותח במאמר זה, המתמקד בדעת הקהל.

שיקום אמון הציבור: שנת כהונתו הראשונה של הרמטכ"ל התאפיינה בתנודתיות מתמשכת בהיבט שיעור האמון בו לנוכח מוקדי חיכוך בלתי פוסקים הן בזירות המבצעיות השונות והן בהיבטים פוליטיים, חברתיים וערכיים בזירה הפנימית. שיעור האמון ברמטכ"ל עמד ערב כניסתו לתפקיד במארכ 2025 על 59 אחוזים ושיעור המשיבים שהשיבו "לא יודע/ת" עמד על 15 אחוזים. במאי 2026, שיעור האמון בו עמד על 69 אחוזים. מדובר בירידה משמעותית של 9 אחוזים לעומת הסקר שנערך חודש קודם לכן, אם כי יש לייחס לנתון הגבוה מאפריל 2026 את תחושת ההתלכדות סביב הדגל המאפיינת את הציבור בציוני דרך משמעותיים, דוגמת מלחמת "שגת הארי". כן מדובר בנתון נמוך יותר משיעור האמון בצה"ל שבמאי 2025 עמד על 85 אחוזים.

קיים חשש שמשבר האמון שמלווה את צה"ל מאז ה-7 באוקטובר יחריף ככל שצה"ל ייתפס כגוף פוליטי או כלא עומד מול השפעות פוליטיות חיצוניות. על זה יש להוסיף את חוסר האמון המתגבר אשר לשקיפות הדיווחים והנתונים שצה"ל מדווח עליהם בחודשים האחרונים הן בהיבטי כוח אדם, והן לגבי הישגים מבצעיים.

איראן כזירה מרכזית: שנת הכהונה של הרמטכ"ל עמדה בסימן עימות ישיר מול איראן, לראשונה בתולדות ישראל, אשר התנקז לשני סבבי לחימה מרכזיים - מבצע "עם כלביא" ומבצע "שגת הארי". אף על שהכיוון האסטרטגי בזירה זו נותר לוט בערפל, מבצע "שגת הארי", ובפרט אופן חתימת מזכר ההבנות בין ארצות הברית לאיראן באותה עת - בהחלטה חד-צדדית של וושינגטון בלי שיתוף ישראל, הבליט והעצים את התפיסה הציבורית כי ישראל תלויה מדינית בארצות הברית. סקר המכון למחקרי ביטחון לאומי מחודש מאי 2026, העלה כי 48 אחוזים מהציבור שבעי רצון במידה מועטה או במידה מועטה מאוד מההישגים המדיניים של ישראל במערכה באיראן. זאת ועוד, מערכת "שגת הארי" הציפה השוואות ל-"עם כלביא" וחשפה פער בשיח הציבורי. בעוד שב-"עם כלביא" נמסרו הצהרות על ידי ראש הממשלה בנימין נתניהו ושר הביטחון ישראל כ"ץ וגם על ידי הצבא בדבר השמדת יכולות ונזק חסר תקדים שהוסב למערכים הצבאיים האיראניים, הצורך לחזור לסבב נוסף תוך זמן כה קצר, ובעיקר תמונת המצב בסיום "שגת הארי", הובילו לתפיסת מציאות די עגומה. וכך, בעוד שביוני 2025 (לאחר מבצע "עם כלביא"), 70.5 אחוזים מהציבור הביעו שביעות רצון במידה רבה או במידה רבה מאוד, בחודש מאי 2026 שיעור המשיבים שהביעו שביעות רצון במידה רבה או במידה רבה מאוד עומד על 42 אחוזים בלבד - ירידה של כ-30 אחוזים. בנוסף בלטו החל מראשית "שגת הארי" שאלות כבדות משקל אשר לתכליתה האסטרטגית של המערכה - שטרם הובהרה במלואה עד היום.

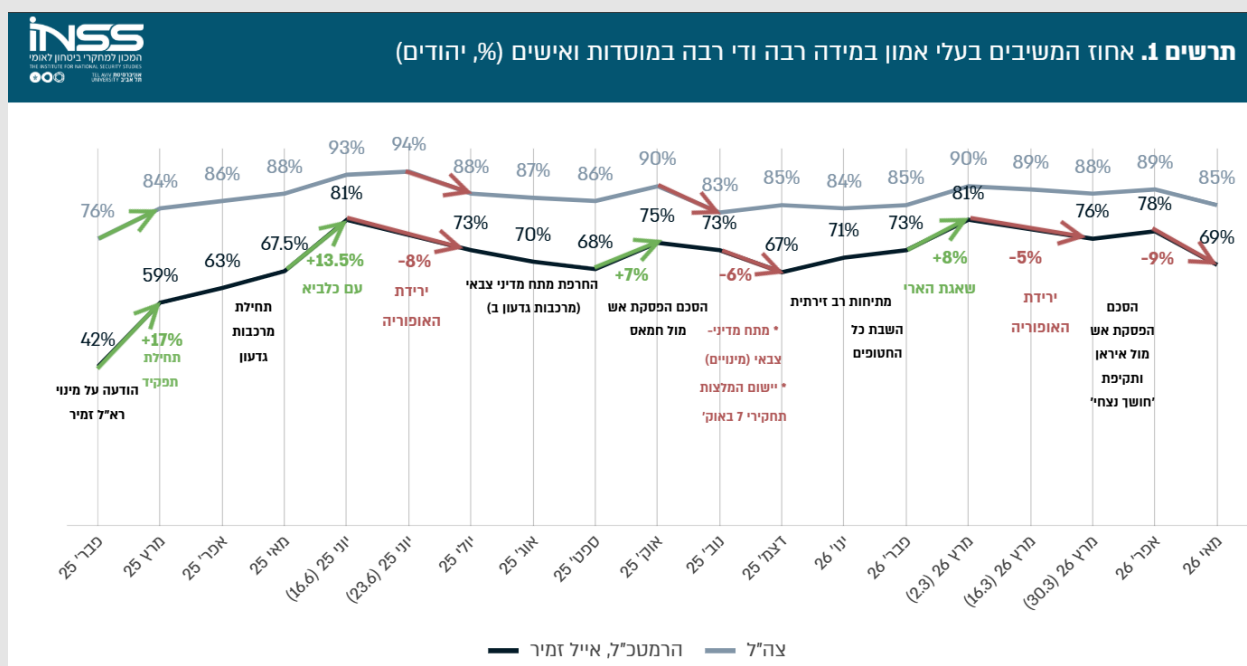
אמון הציבור

הרמטכ"ל רא"ל זמיר VS צה"ל

ניתוח סקרי המכון למחקרי ביטחון לאומי במהלך 2025 הצביע על כיאמון הציבור ברמטכ"ל רא"ל אייל זמיר התאפיין במגמת עלייה מתונה, שהחלה מרמה של 59 אחוז מקרב המשיבים שהביעו אמון גבוה בחודש מארכ 2025, והתחזקה באפריל-מאי ל-67.5-63 אחוזים. מגמת העלייה באמון הגיעה לשיאה ביוני על רקע "עם כלביא" (81 אחוזים). יצוין כי בתקופה זו כלל, מדדי האמון שנבחנו היו בעליה חדה, לרבות עליה באמון בראש הממשלה, שלאחר מכן נשחקה עם התפוגגות האופוריה. ביולי, 73 אחוזים מהמשיבים הביעו אמון גבוה.

ברבעון האחרון של שנת 2025 נצפה שיעור יציב יחסית באמון כאשר בחודשים אוקטובר ונובמבר נמדדו שיעורים של 75 ו-73 אחוזים (בהתאמה) ובדצמבר נצפתה ירידה של שישה אחוזים - שיעור המשיבים שהביעו אמון גבוה עמד על 67 אחוזים. בתחילת שנת 2026, עם פרוץ "שגת הארי", נצפו שינויים משמעותיים באמון ברמטכ"ל עם עלייה של שמונה אחוזים

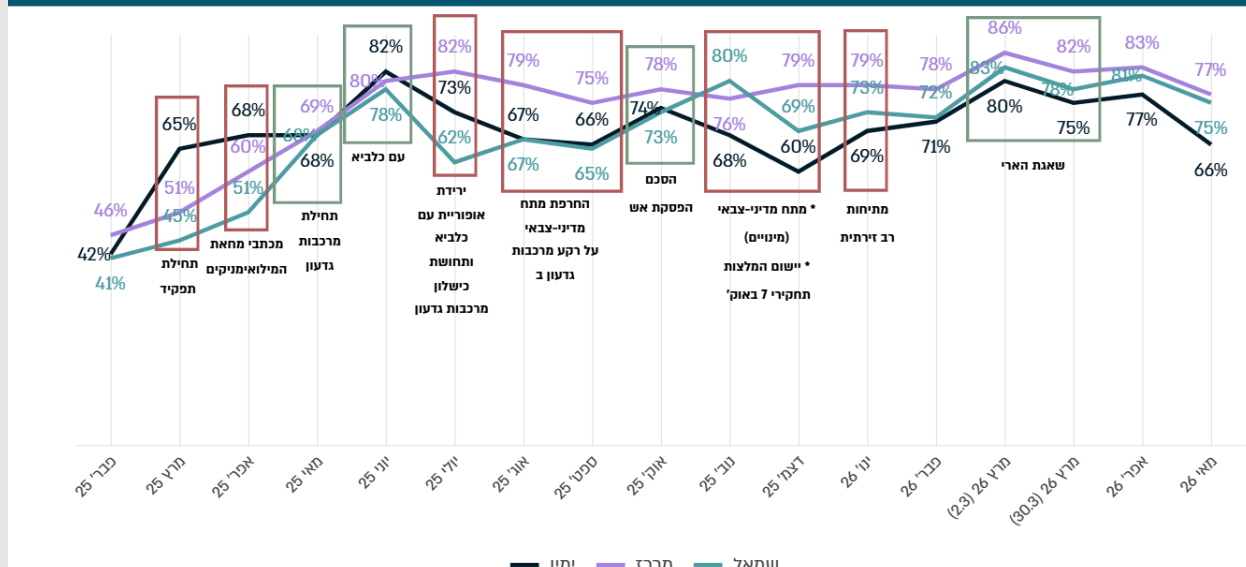
באמון הציבור בו לשיעור של 81 אחוזים. אולם, בדומה למדדי האמון אחרי "עם כלביא", אמון זה נשחק עם התפוגגות האופוריה ובסוף מארס 2026 נצפתה ירידה של חמישה אחוזים באמון ברמטכ"ל ל-76 אחוזים. נכון למאי 2026 נצפתה ירידה משמעותית נוספת באמון ברמטכ"ל של 9 אחוזים ל-69 אחוזים (תרשים 1).

בנוסף, במהלך רוב שנת כהונתו הראשונה של הרמטכ"ל נצפו שינויים תכופים בשיעור האמון בו על פי ההשקפה הפוליטית של המשיבים. שוני בין משיבים בעלי השקפה פוליטית מהימין, מהמרכז ומהשמאל נצפה עם כניסתו לתפקיד וביטא בין היתר חשדנות כלפי מה שנתפס כמינוי המתבסס בעיקר על היות זמיר איש אמונו של ראש הממשלה. לרוב, השוני בשיעור האמון בלט בעתות מתח בין הדרג המדיני לדרג הצבאי, לרבות על רקע אירועים דוגמת מכתבי מחאת המילואימניקים ותפיסה ציבורית של כישלון מבצע "מרכבות גדעון"¹. התלכדות שיעורי האמון בין הקבוצות השונות באה לידי ביטוי ברגעי 'התלכדות סביב הדגל' בתחילתם של ציוני דרך משמעותיים דוגמת "מרכבות גדעון", "עם כלביא" ו"שאגת הארי" (תרשים 2).

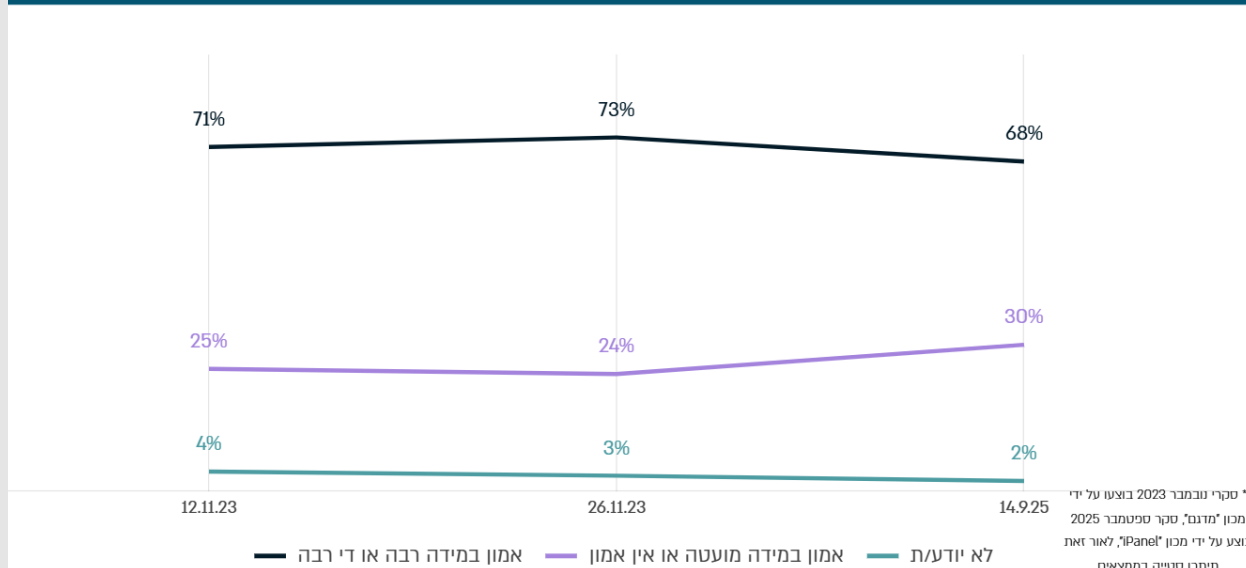
¹ מבצע צבאי שהתנהל ברצועת עזה במאי-אוגוסט 2025, שבמהלכו הוגבר הלחץ הצבאי במטרה ליצור תנאים להשבת החטופים, לשלוח מבצעית בשטח, להכריע את חמאס ולפגוע בשלטונו, לפרוץ את השטח, ולהביא לריכוז והנעת אוכלוסייה עזתית.

תרשים 2. אחוז המשיבים בעלי אמון במידה רבה ודי רבה ברמטכ"ל לפי השקפה פוליטית (% יהודים)

ביחס למידת האמון בצה"ל מבחינת דרג הפיקוד הבכיר, נמצא כי נכון לספטמבר 2023, 68 אחוזים מהציבור היהודי הביעו אמון במידה רבה או די רבה בדג הפיקוד הבכיר. שיעור המשיבים שהביעו אמון במידה מועטה או שלא ביטאו אמון בדג הפיקוד הבכיר עמד באותה עת על 30 אחוזים. מדובר בעלייה של 6 אחוזים מנובמבר 2023 (תרשים 3).

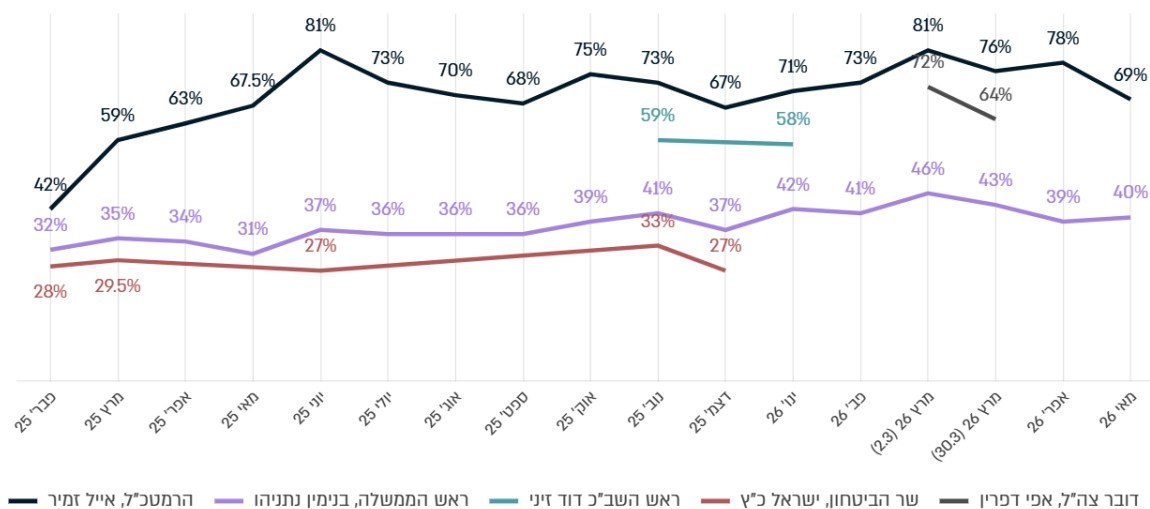
תרשים 3. אגא דרג את מידת האמון שלך בצה"ל על פי הפרמטרים הבאים: דרג הפיקוד הבכיר (% יהודים)

הרמטכ"ל ביחס לאישים אחרים

זמיר נהנה בעקביות מרמת אמון גבוהה מזו של כל אישיות אחרת שהאמון כלפיה נמדד ובפרט של הדרג הפוליטי. בעוד האמון בראש הממשלה בנימין נתניהו נע במשך רוב שנת הכהונה הראשונה של זמיר בין כ-30 לכ-40 אחוזים (נכון למאי 2026 היה כ-40 אחוזים) והאמון בשר הביטחון ישראל כ"ץ עמד לרוב על כ-30 אחוזים, האמון ברמטכ"ל נע בטווח רחב ומשמעותית גבוה יותר של כ-60 אחוזים בתחילת כהונתו עד כ-70 אחוזים בסיום שנת כהונתו הראשונה (נכון למאי 2026 - 69 אחוזים), והיה רק נמוך מהאמון בצה"ל, שעמד לרוב על כ-73-82 אחוזים והצביע על זמיר כדמות הנהנית מאמון ציבורי רב יותר מנבחרי הציבור (תרשים 4).

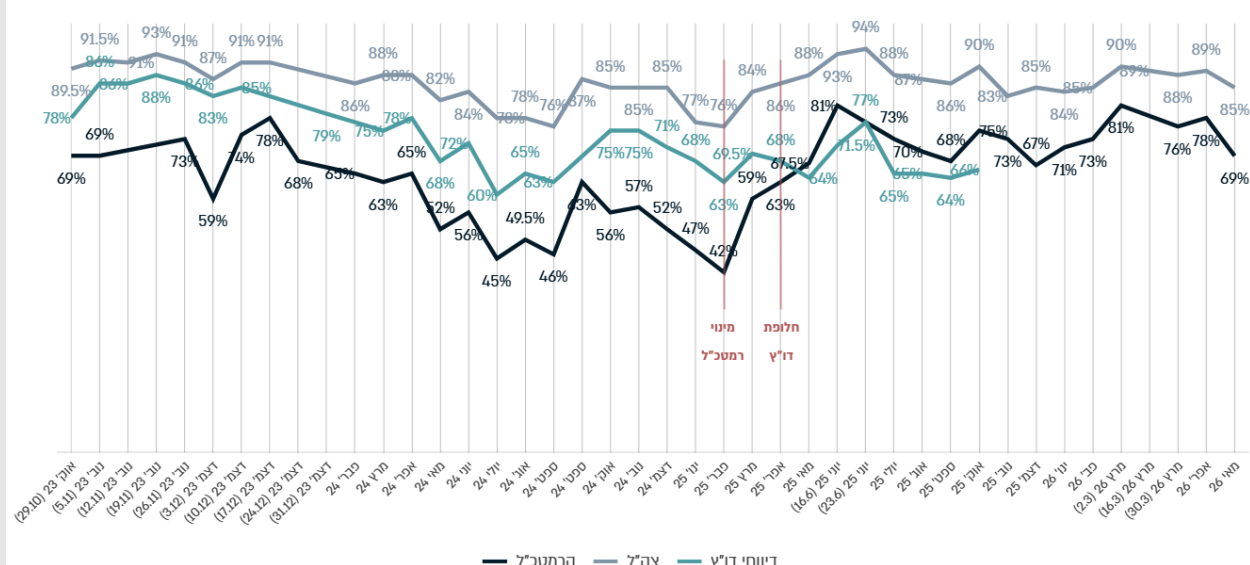
תרשים 4. אחוז המשיבים בעלי אמון במידה רבה ודי רבה באישים (% ,יהודים)

ביחס לדובר צה"ל, לאורך שני סקרים שבוצעו במהלך "שאלת הארץ" נצפה פער משמעותי במידת האמון שהציבור הביע ברמטכ"ל זמיר לעומת מידת האמון שהביע בתא"ל אפי דפרין. בתחילת המערכה נצפה פער של 9 אחוזים בשיעורי האמון של השניים, לטובת הרמטכ"ל, ובסוף מארס 2026, הפער העמיק ל-12 אחוזים.

ממצא זה הולם ממצא אחר שעלה מההשוואה בין מידת האמון שהביע הציבור בדיווחי דו"ץ במהלך כהונתו של תא"ל (מיל) דני הגרי, לעומת מידת האמון שהביע הציבור לאחר כניסתו של תא"ל דפרין לתפקיד. בעוד שהאמון בדיווחי דו"ץ היה גבוה בעקבות מרמת האמון ברמטכ"ל לאורך כהונת הגרי, זמן קצר לאחר כניסתו של דפרין לתפקיד נרשמה מגמה הפוכה: מאפריל 2025 ועד אוקטובר 2025 - הפעם האחרונה שבה נשאלה שאלה זו בסקר - מידת האמון בדיווחי דו"ץ הייתה נמוכה ממידת האמון ברמטכ"ל (תרשים 5). הנתונים בהקשר זה אינם מעודכנים לחודש מאי 2026, אולם ניתן לשער כי הם משקפים את התפיסה הציבורית לגבי מערכת היחסים התקשורתית המינימלית והעמומה המתקיימת בין דו"ץ לבינו אשר לסוגיות משמעותיות שעל סדר היום ויש להן לעתים קרובות השפעה ישירה על הצבא, בניסיון לשמור על מיצובו של צה"ל כגוף ממלכתי וניטרלי שלא מחזיק בעמדה שעשויה להצטייר כפוליטית.

תרשים 5. אחוז המשיבים בעלי אמון במידה רבה ודי רבה במוסדות ואישים (% ,יהודים)

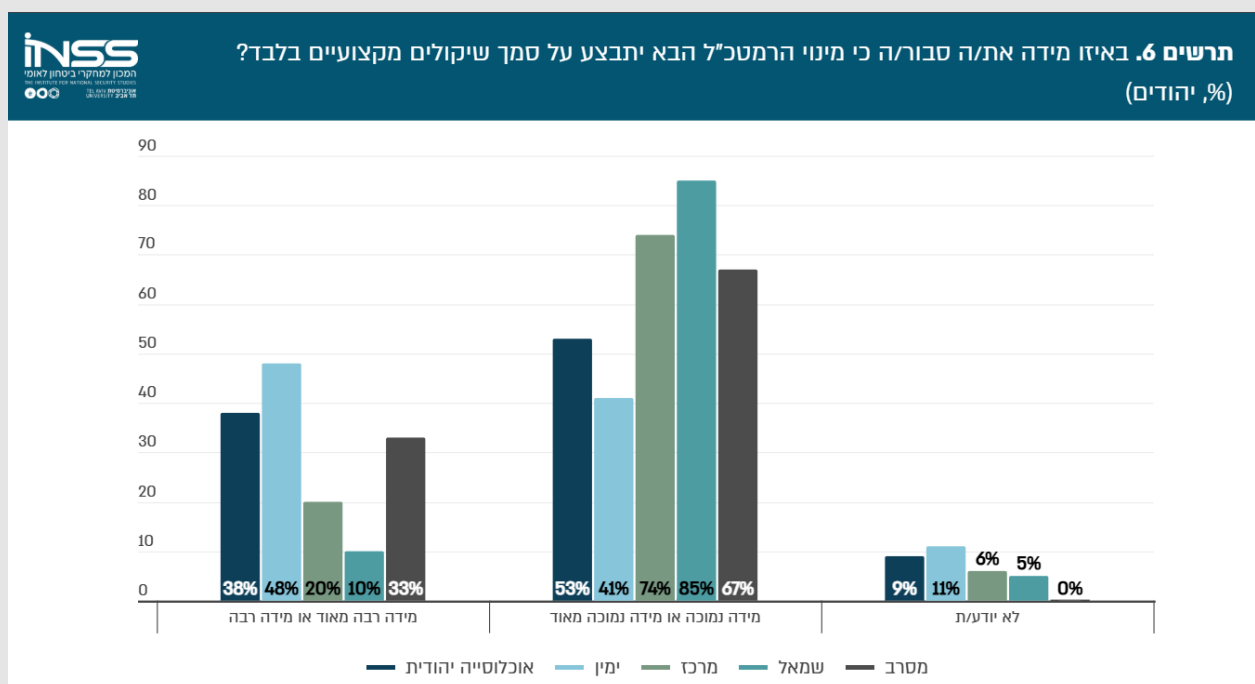

נקודות הפתיחה של הרמטכ"ל ה-24

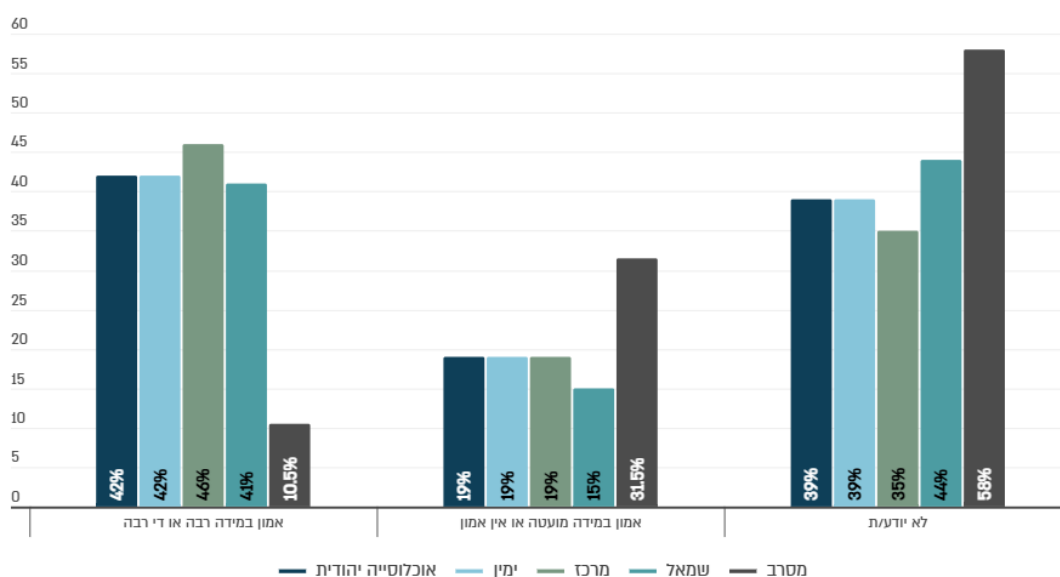
כניסת הרמטכ"ל רא"ל אייל זמיר לתפקיד התאפיינה במערכת מורכבת של תנאי פתיחה, שעיצבו את הציפיות ממנו עוד טרם החל בתפקידו. מחד גיסא, בלטה החשדנות הפוליטית שליוותה את בחירתו. ומאידך גיסא, ניכר הצורך בהגדרת זהות פיקודית מובחנת אל מול קודמו בתפקיד, רא"ל (מיל") הרצי הלוי.

חשדנות פוליטית

כמי ששירת בעבר כמזכירו הצבאי של נתניהו והיה המועמד המועדף עליו לתפקיד, ועל רקע המתיחות הגבוהה בין הדרג המדיני ללשכת הרמטכ"ל טרם כניסתו לתפקיד, בחירת זמיר לתפקיד לוותה בעננה מצד ציבור גדול שראה בבחירה כפוליטית וכאינה חפה משיקולים זרים. בקרב חלקים בציבור נתפס המינוי כביטוי לפוליטיזציה עמוקה בשדרת הפיקוד הבכירה וכניסיון להציב בראש הצבא "איש אמון" הנאמן אישית לדרג המדיני. תפיסה זו הציבה לפתחו של זמיר אתגר מורכב כבר מיומו הראשון בתפקיד: הצורך להוכיח עצמאות פיקודית מוחלטת ולבסס מחדש את אמון הציבור בממלכתיות של מוסד הרמטכ"ל. בסקר בזק שנערך על ידי המכון למחקרי ביטחון לאומי בינואר 2025, בעקבות התפטרות הרמטכ"ל דאז, רא"ל הלוי, השיבו למעלה ממחצית הנשאלים כי אינם סבורים שמינוי הרמטכ"ל הבא יתבצע משיקולים מקצועיים בלבד. יש לציין כי במענה לשאלה זו נרשמה שונות ניכרת על רקע פוליטי, כאשר בקרב משיבים שהזדהו כימין, סברו 48 אחוזים כי המינוי יתבצע על סמך שיקולים מקצועיים בלבד, בקרב משיבים שהזדהו כמרכז סברו כך 20 אחוזים ואילו בקרב משיבים שהזדהו כשמאל סברו כך 10 אחוזים (תרשים 6). זמן קצר טרם מינויו של רא"ל זמיר, בסקר שהתקיים בפברואר 2025 (תרשים 7.א.), 42 אחוזים מהציבור היהודי הביעו אמון גבוה ברמטכ"ל הנכנס ושיעור גבוה של 39 אחוזים השיבו כי אינם יודעים. שיעור אלו שהשיבו כי אינם יודעים היה גבוה במיוחד בשני קצוות הקשת הפוליטית - 39 אחוזים מהמזדהים כימין השיבו כך ו-44 אחוזים מהמזדהים כשמאל.

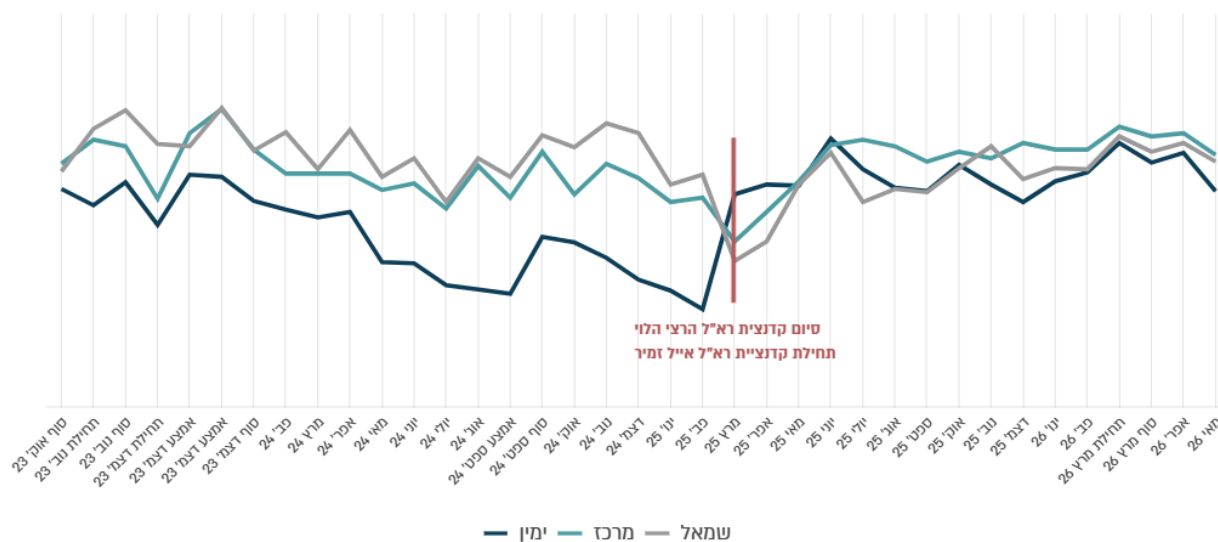

תרשים 7.א. באיזו מידה יש לך אמון ברמטכ"ל הנכנס, אייל זמיר? (% יהודים)

על אף החשדנות הציבורית לפוליטיזציה שבמינויו של רא"ל זמיר, מדדי האמון הגבוה בו לאורך שנת כהונתו הראשונה מציגים פערים קטנים יותר בין קבוצות המשיבים (ימין, מרכז ושמאל), זאת בעוד שנתוני האמון הגבוה ברמטכ"ל הקודם, רא"ל הרצי הלוי, מציגים תמונה מקוטבת יותר - עם פחות אמון גבוה מצד משיבים בעלי השקפה פוליטית מהימין (תרשים 7.ב).²

7.ב. אחוז המשיבים אשר הביעו אמון במידה רבה או די רבה ברמטכ"ל (% יהודים)

² ייתכנו גורמים מסבירים אחרים לממצאים אלו שאינם בידי ביטוי בהשוואה הנוכחית. מאחר שהנתונים מציגים השוואה ישירה בלבד בין אחוזי התשובות, מומלץ להתייחס למגמות אלו ככיוון כללי למחשבה ולא כהוכחה לקשר של סיבה ותוצאה.

תפיסה השוואתית לרמטכ"ל הקודם

עם כניסתו של זמיר לתפקיד בלטו מספר צעדים אותם נקט באופן מיידי. צעדים אלו ניתנים היו לפירוש כהבעת חוסר אמון בקודמו בתפקיד, או רצון לבדל את הדירקטיבה שלו מזו של הלוי:

- **תחקיר התחקירים:** מיד עם כניסתו לתפקיד הכריז זמיר על אודות הקמת צוות מומחים בראשות אלוף (מיל') סמי תורג'מן, שתפקידו היה לבצע תחקיר לתחקירים לגבי קרבות הבלוימה ב-7 באוקטובר, כלומר בקרה חיצונית על איכות ודיוק התחקירים המבצעיים שבוצעו בצה"ל בתקופת כהונתו של רא"ל (מיל') הרצי הלוי. צעד זה נתפס כדרמטי והתפרש בציבור ובמערכת הצבאית כהטלת ספק באיכות התחקירים וסימן חוסר אמון בקודמו בתפקיד סביב אחד הנושאים הרגישים ביותר במערכת. בנוסף, מינוי הוועדה אפשר לזמיר לבדל את עצמו מהכישלונות ומהמסקנות של קודמו. במקום לאמץ את התחקירים הקיימים כבסיס לעבודה, הוא בחר להעמידם למבחן חיצוני. פעולה זו יצרה רושם של התנערות מהקו שהתווה הלוי.

- **מבחן הפאץ':** היבט מרכזי שסימל את התרופפות המשמעת במהלך המלחמה בא לידי ביטוי במידה רבה דרך תופעת הפאצ'ים, כאשר חיילים ענדו פאצ'ים לא תקינים - לרבות כאלו שנשאו מסרים פוליטיים. על רקע ביקורת ציבורית לגבי היעדר משמעת, התקיימה סערה תקשורתית סביב ביקור מתוקשר של רא"ל הלוי ברצועה אשר במהלכו, לפי הדיווח, הוריד בעצמו פאץ' שנשא את הכיתוב "משיח" (לפי דיווחים אחרים, הלוי אמר לאותו חייל שיישא את המסר בלבד ולא על המדים). האירוע גרר תגובה מזלזלת ובוטה מצד ערוץ 14, שהתעצמה והפכה ממוקדת יותר בדו"ץ לאחר פנייה אישית של הגרי אל הנהלת ערוץ 14, שבה טען להסתה מצד הערוץ: "אני פונה אליכם בעקבות הסרטון אשר כלל תוכן מסית ומשמיץ הפוגע בצה"ל. לא ייתכן כי ערוץ תקשורת במדינת ישראל יאפשר במה לתכנים מסיתים נגד צה"ל בעת מלחמה".

עם כניסתו לתפקיד, התייחס הרמטכ"ל זמיר בכנס סגל הפיקוד לתופעה והצהיר כי "לא יתלוש פאצ'ים" באופן אישי, אך הדגיש כי חייל שיסתובב עמם יציב את מפקדו בבעיה ישירה מולו - אמירה שנועדה להגביר את תחושת האחריות לאכיפה בקרב המפקדים. אלא שבפועל, הכותרות הבולטות בתקשורת התמקדו רק בחלק שבו זמיר מתייחס לתלישת הפאצ'ים על ידיו, מה שנתפס כעקיצה לעבר הרמטכ"ל הקודם. כתוצאה מכך, אף שהכותרות לא שיקפו נאמנה את תוכן הדברים, התחזק המסגור התקשורתי של זמיר כמי שאימץ מדיניות של הכלה והימנעות מעימותים שבראיתו אינם הכרחיים, בניסיון ליצור חיץ ברור בינו ובין המורשת הפיקודית שקדמה לו. מסגור זה של לעומתיות להרצי הלוי - ששלח כהונתו התאפיינו במתיחות שיא מול הדרג המדיני - תרם לחשדנות שהייתה כלפיו בקרב מחנה שסבר שמינויו נגוע בשיקולים פוליטיים.

לקח מכהונת הלוי? זמיר למפקדים: "לא אתלוש פאצ'ים, זה עליכם"

הרמטכ"ל החדש הבהיר בכנס סגל הפיקוד כי "אני לא מתכוון לתלוש פאץ' מאף חייל" לאחר תקרית שבה קודמו, הרצי הלוי, הוריד פאץ' "משיח" מחייל מילואים בלבנון. זמיר הוסיף כי "זה התפקיד שלכם" - והדגיש: "זה על שרשרת הפיקוד"

אלישע בן קימון | פורסם: 10.03.25 | 19:37

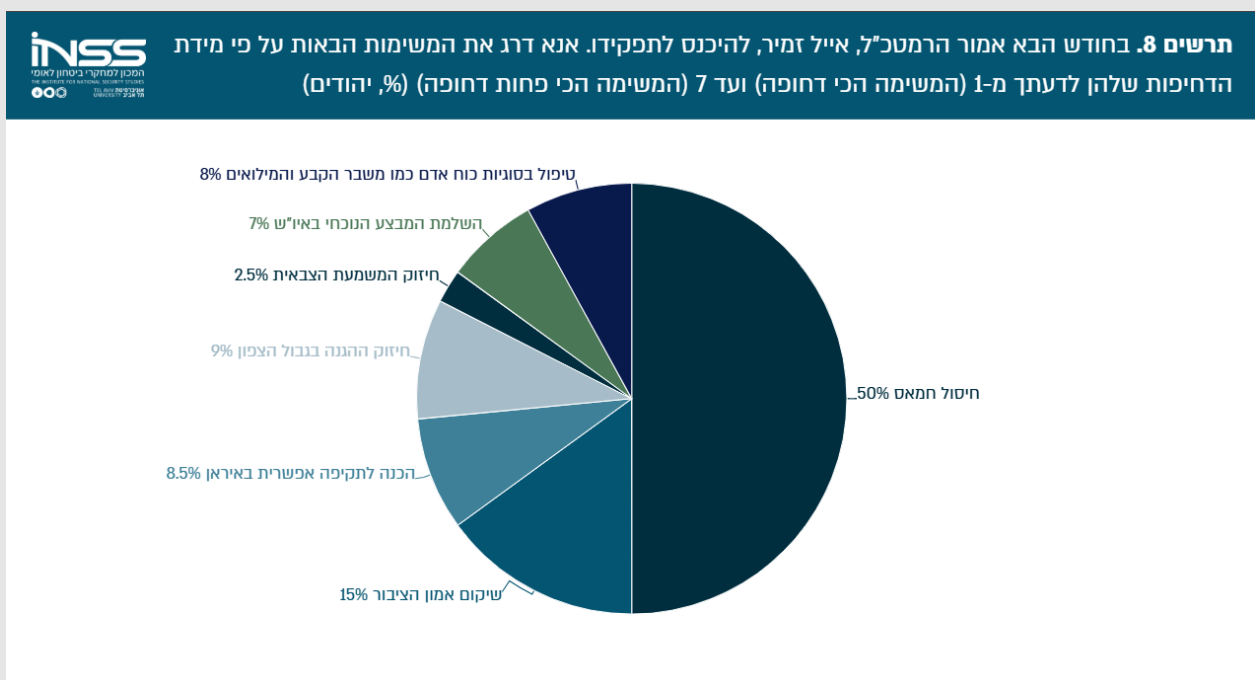
מדיניותו של זמיר בנושא עמדה לאחרונה למבחן באופן שהמחיש את עוצמת הלחצים הפוליטיים המופעלים על שדרת הפיקוד. לוחם נח"ל שענד פאץ' "משיח" במהלך סיור גזרתי של הרמטכ"ל נשפט על ידי המח"ט ל-30 ימי מחבוס ולהדחה מלוחמה. החלטה פיקודית זו, שתאמה את הציפייה המקורית של זמיר לאכיפת המשמעת על ידי דרגי השטח, נתקלה עד מהרה בקמפיין ציבורי ופוליטי נרחב. ביקורת חריפה מצד חוגים בימין ברשתות החברתיות ובכלי תקשורת המזוהים עם השלטון, שלוותה לחץ ישיר מצד בכירים בממשלה ובכנסת וביניהם שר הביטחון ישראל כ"ץ, השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר, ויו"ר וועדת חוץ וביטחון בועז ביסמוט, הובילה להמתקת עונשו של החייל ל-20 ימי מחבוס.

התפתחות זו, שהביאה לידי ביטוי את התרופפות המשמעת בצה"ל, המחישה כיצד הציפייה לאכיפת הסמכות הפיקודית בקרב דרגי השטח מתנגשת עם המציאות שבה התערבות פוליטית גלויה משבשת הליכים פיקודיים משמעותיים. תוצאת האירוע עלולה לא רק לשחוק את סמכותו הפיקודית של המח"ט, אלא גם להעביר מסר מסוכן לשטח, שלפיו גיבוי פוליטי עלול לגבור על היררכיה צבאית ופקודות.

בין הכרעה לשיקום: המשימות שהמתינו לפתחו של הרמטכ"ל

בכניסתו לתפקיד נדרש הרמטכ"ל זמיר לתעדף מערכת מורכבת של אתגרים ביטחוניים ופנים ארגוניים. על פי סקר המכון למחקרי ביטחון לאומי מ־פברואר 2025, המשימה שנתפסה כדחופה ביותר היא הכרעת חמאס - סוגיה שזכתה להסכמה רחבה בקרב מחצית מהמשיבים (50 אחוזים). שני למטרה זו בלט הצורך המיידי בשיקום אמון הציבור בצה"ל (15 אחוזים) - משימה בזיקה הדוקה לחובת ההוכחה המקצועית שליוותה את מינויו. יודגש שנתונים אלו נשענים על דירוג מתוך רשימת אפשרויות סגורה שהוצגה לציבור, אשר לא כללה את סוגיית השבת החטופים. על כן, היעדרותה מהדירוג אינה מעידה על מיקומה בסדר העדיפויות הלאומי, אלא על תחום המושב המוגדר של השאלה בסקר, שהתמקד במשימותיו הארגוניות והמבצעיות של הרמטכ"ל הנכנס (תרשים 8).

אשר לסוגיית כוח האדם, 8 אחוזים בלבד מהמשיבים סברו כי הטיפול בסוגיית כוח אדם כמו משבר הקבע והמילואים, מהווה את המשימה הדחופה ביותר. אולם בשטח, בהילותה של הסוגייה בלטה במיוחד בימיו הראשונים של זמיר בתפקיד בהם גילה מערך מילואים שחוק עד דק וצבא סדיר מותש לאחר כשנה וחצי של לחימה רציפה בכלל הגזרות. היו שפירשו זאת כי המציאות שהתגלתה בפני זמיר בראי כוח האדם היוותה אחד הגורמים המשמעותיים להתנגדותו למבצע "מרכבות גדעון ב'" - שהחל באוגוסט 2025, שנועד להגביר את הלחימה ברצועת עזה ולקדם שחרור חטופים (להלן).

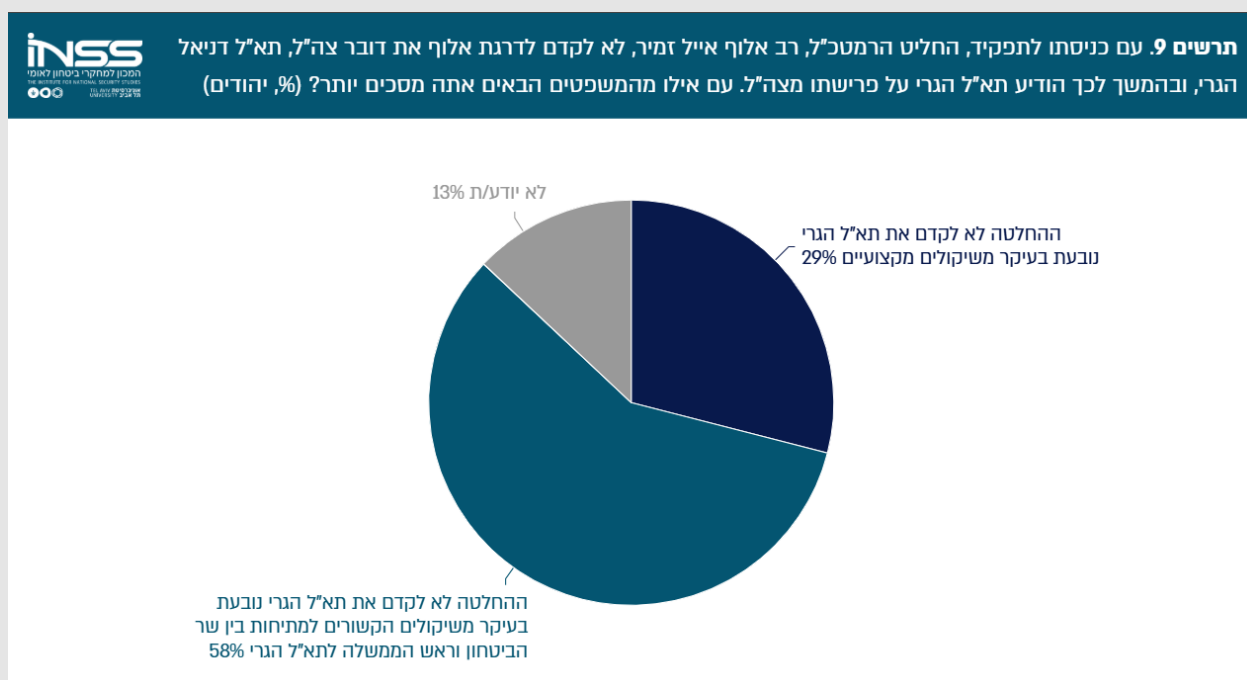
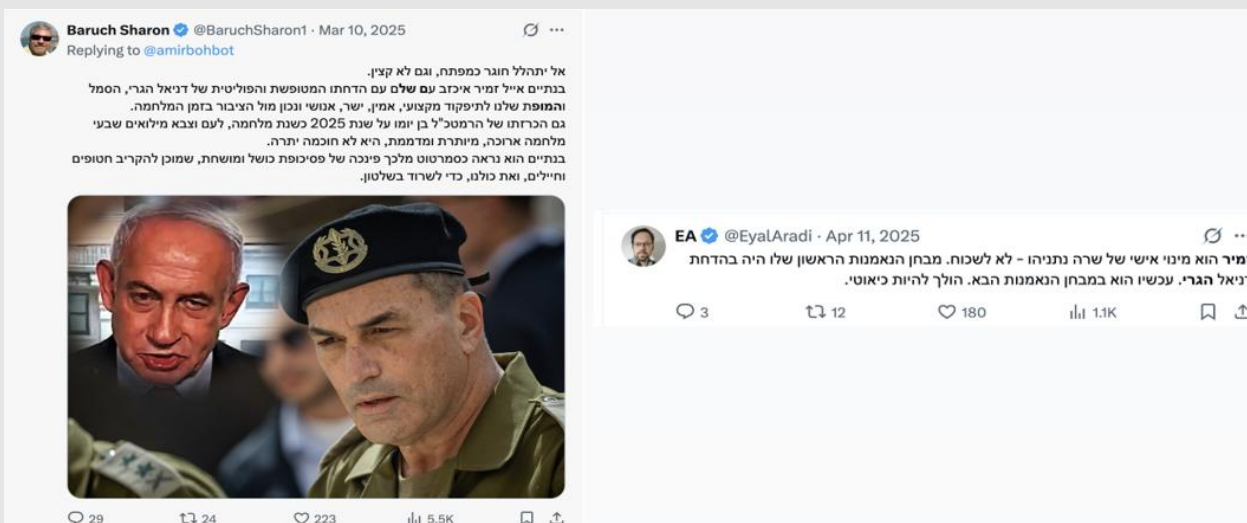
אירועים משמעותיים בשיח הציבורי

פרישת דובר צה"ל, תא"ל דניאל הגרי

אחד האירועים המשמעותיים ביותר בשיח הציבורי במהלך שנת הכהונה הראשונה של רא"ל זמיר היה פרישתו של דובר צה"ל, תא"ל דניאל הגרי, מיד עם כניסת הרמטכ"ל לתפקיד. החלטת הרמטכ"ל לא לקדם את הגרי לדרגת אלוף ולתפקיד נספח צה"ל בווינגטון, כמדווח בניגוד להמלצת הרמטכ"ל הקודם, עוררה ביקורת ציבורית קשה ועמה התעורר גל של תהיות בנוגע לעצמאות שיקול הדעת של הפיקוד הבכיר. הגרי נתפס בקרב חלקים רחבים בציבור בתקופת המלחמה כדמות אנושית, סמכותית ומהימנה וסיום דרכו הצבאית התפרש בקרב רבים לא כהחלטה מקצועית עניינית, אלא כהנחתה של שר הביטחון והדרג המדיני, שהיה שריו במתיחות רבה עם הגרי לקראת סוף תפקידו. התבטאותו של הפרשן יעקב ברדוגו ברדיו גלי ישראל, כחודשיים לפני ההודעה על אודות אי-קידומו של הגרי לפיה: "תא"ל הגרי לא יקבל את התפקיד הזה, אם

היד של שר הביטחון ישראל כץ תחתום על דבר כזה - אני חושב שזו תהיה הפעם האחרונה שהוא יהיה שר הביטחון של מדינת ישראל מטעם ממשלת הימין³ נתנה תוקף לחשד שהחלטה התקבלה על בסיס פוליטי.

על פי נתוני סקר המכון למחקרי ביטחון לאומי, שהתקיים במארס 2025, רוב מכריע בציבור (58 אחוזים) סבר כי אי-קידומו של הגרי נבע מהמתיחות בינו לבין שר הביטחון וראש הממשלה. לעומת זאת, כשליש מהציבור (29 אחוזים) סבר כי ההחלטה התקבלה משיקולים מקצועיים (תרשים 9). פער זה מדגיש את הקושי של הרמטכ"ל לבסס תפיסת ממשלכיות וניקיון כפיים בניהול סגל הפיקוד הבכיר, כשהחלטות כוח אדם מרכזיות ממשיכות להיבחן דרך פריזמה של נאמנות פוליטית.

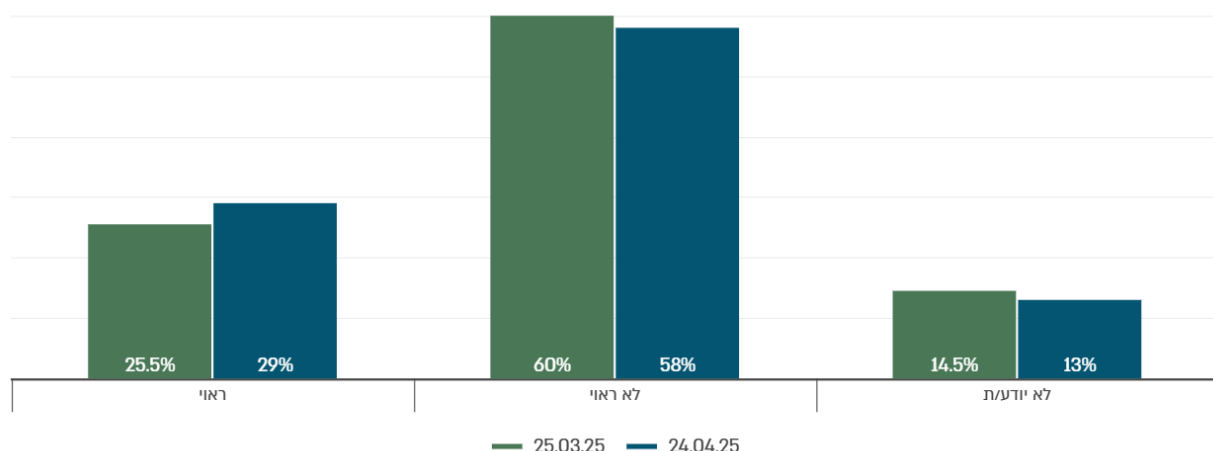

שובם של מכתבי אי-ההתייבבות

על רקע קריסתה של הפסקת האש והחשש לשלום החטופים חזר לסדר היום הציבורי באפריל 2025 איום אי-ההתייבבות למילואים בקרב משרתי מילואים ממגוון יחידות. בניגוד למדיניות בתקופת המחאה נגד הרפורמה המשפטית, הפעם נתקלו המוחים בקו פיקודי נוקשה וחד משמעי מצד הרמטכ"ל זמיר. בשונה מההתנהלות שנתפסה מכילה, שאפיינה את כהונתו של הרמטכ"ל הקודם בסוגיה זו, זמיר אימץ מדיניות של אפס סובלנות. ביטוי מעשי לכך היה דיווח על החלטה מיידית להדיח

³ <https://www.maariv.co.il/news/politics/article-1178299>

[illegible]

ההתנגדות ל"מרכבות גדעון ב"

ציון דרך משמעותי נרשם סביב ההתנגדות של זמיר לתוכנית "מרכבות גדעון ב". אירוע זה, שזכה לסיקור תקשורתי נרחב, חשף את הפער העמוק בין הציפיות של תומכי מינויו לבין עמדותיו המקצועיות כרמטכ"ל. הציפיות הללו התבססו במידה רבה על תדרכים שהעניק זמיר בראשית ימיו בתפקיד ובהם הציג את משנתו ההתקפית ביחס לזירת עזה, אשר לפיה אינו מזהה סתירה בין חתירה למיטוט חמאס להחזרת כל החטופים. באותה עת, על פי אותם תדרכים, שתי המטרות היו מבחינתו בראש סדר העדיפויות, והוא סבר כי לחץ צבאי עצים ומהיר, הכולל שימוש מאסיבי באש מהאוויר ומהקרקע, יביא להסדרה שתשיג את שתייהן. על פי פרשנות רווחת, בחודשים הבאים בתפקידו התברר כי הנסיבות שבהן מצוי הצבא בהיבטים שונים, ובהן כוח אדם, אינן תואמות אפשרות התממשותה של התוכנית ועל כן נסוג ממנה.

על פי דיווחים מתחילת ספטמבר 2025, זמיר הציג לקבינט הצעה לתכנית שלדבריו "תסכן פחות חיילים וחטופים, תפגע פחות בלגיטימציה, תדרוש פחות כוח אדם ותיצור פחות בעיה הומניטרית"⁴. בקרב חוגים פוליטיים שראו בזמיר "מינוי ימני" שאמור ליישר קו מעשי בשטח עם אידיאולוגיית הדרג המדיני, נשמעה ביקורת חריפה שניתן לתמצת בתחושת "בחרת ימין וקיבלת שמאל".

התנגדותו של זמיר לתוכנית לוותה אמירה ערכית בנוגע לסיכון חיי לוחמים וחיי חטופים ביחס לתכלית המשימה. עמדה זו יצרה חיכוך גלוי מול הדרג המדיני. לצד ביקורת חריפה על כי זמיר שלפיה הוא לא פועל בהתאם לכפיפותו לדרג המדיני, בפרספקטיבה ציבורית רחבה יותר האירוע נתפס כהוכחה ליכולת הניווט של זמיר בין הלחצים הפוליטיים לבין שמירת האוטונומיה של שיקול הדעת המקצועי של הצבא. הרושם שנוצר היה של רמטכ"ל בעל יכולת לנווט בממלכתיות בשתי חזיתות מקבילות: עמידה איתנה ומקצועית מול הדרג המדיני מבלי להיגרר לעימות שובר כלים, ומבלי לחרוג מהמבנה ההיררכי המעוגן בחוק.

התבטאויות בולטות

"מרים 10 דגלים אדומים – צה"ל יקרוס לתוך עצמו"⁵

במארס 2026, במהלך דיון קבינט, הציג הרמטכ"ל זמיר אזהרה חמורה והציב את משבר כוח האדם כסכנה ממשית לתפקודו של צה"ל תוך שהוא מזהיר שמשרתי המילואים לא יחזיקו מעמד במצב הנתון. אמירה חריפה זו נאמרה ברקע

⁴ <https://www.ynet.co.il/news/article/hj8aqlq9eg>

⁵ <https://www.ynet.co.il/news/article/bjxxwtzobe>

הרחבת התמרון בלבנון והמשך המלחמה באיראן, ועל פי הדיווחים בהקשר לפריסת כוחות נדרשת במרחב יהודה ושומרון נוכח אי-קידום הארכת שירות הסדיר ותיקון חוק המילואים, ולאור חוסר התקדמות בהסדרת שירות החרדים.

בעוד שאזהרתו של זמיר נועדה להפנות אצבע מאשימה כלפי הדרג המדיני בגין היעדר חקיקה ופתרון פוליטי למשבר, היא התעלמה הן דקלרטיבית והן מעשית מחלקו של צה"ל בעיצוב מציאות הלחימה המתמשכת והשוחקת, לרבות שותפותו בעיצובן של משימות בלתי נגמרות. משימות אלה אמנם מוצגות לרוב כהוראת הדרג המדיני, אך הצבא הוא מאז ומעולם שותף מלא לתכנון). בצד זאת, שחיקת כוח האדם קשורה גם בקריאה מופרזת למילואים שהביאה לשחיקת ערכו של "צו 8" עם הפיכתו לכלי ניהולי שגרתו של הסד"כ. יתרה מכך, הצבא מתעלם מפגיעתו הישירה במשרתים דרך מהלכים שנתפסים כציניים, דוגמת קיצוץ ימי ההתאקלמות. בדרך זו, הצבא מגלגל החוצה את מלוא האחריות לשחיקה ולאובדן הכשירות, תוך הימנעות מהתמודדות עם תרומתה הישירה של המערכת הצבאית לעומס הבלתי אפשרי המוטל על מערך המילואים.

"2025 תהיה שנת מלחמה" אף "נדרשת מוכנות לחימה מתמשכת" ז' "מלחמת דורנו"⁸

בכניסתו לתפקיד במארכ 2025 פרס זמיר את משנתו בפני הסגל הבכיר בצה"ל בפיקוד המרכז, הצפון והדרום ואמר כי: "שנת 2025 תהיה שנת מלחמה". הצהרה זו נועדה ליישר קו בקרב המפקדים ולמנוע ירידת מתח שעלולה להתרחש עם חילופי הרמטכ"ל. אולם, כשהדהדה הצהרה זו החוצה, היא פגשה ציבור מתוסכל השרוי בשחיקה עמוקה לאחר מאות ימי לחימה. ימים אחדים לאחר התבטאות זו בלטה ידיעה נוספת, שלפיה אכ"א מגבש תוכנית לגישור מידי על פערי הסד"כ ואשר במסגרתה בעלי פרופיל 64 יופנו לשירות קרבי בחיל השריון ובגדודי חי"ר הגבולות. צעד זה, שנועד לתת מענה לשחיקת הכוחות בסדיר ובמילואים, עורר ביקורת רבה והציף מחדש את תחושת אי-השוויון בנטל מול הציבור החרדי. הניסיון להרחיב את הקבוצה המשרתת נתפס כביטוי למצוקת הסד"כ ולצורך הנואש בלוחמים, על חשבון סטנדרטים רפואיים שהיו נהוגים בעבר.

שלושה חודשים לאחר מכן התבטא הרמטכ"ל פעם נוספת בהקשר להתארכות משך המערכה. במהלך "עם כלביא" הצהיר זמיר כי "נדרשת מוכנות לחימה מתמשכת". אמירה זו, שנאמרה לאחר למעלה מ-600 ימי לחימה רצופים בזירות שונות, התפרשה בציבור כניסיון לבדל את המערכה הנוכחית ממלחמת "חרבות ברזל". עבור הציבור הישראלי, שכבר שילם מחירים כבדים, האמירה נתפסה כמנותקת של ומתעלמת מהעובדה שהעורך והחזית כבר מצויים במערכה מתישה מזה זמן רב.

התבטאות דומה של זמיר ניתן לזהות מספר ימים לאחר פרוץ מבצע "שאגת הארי", במארכ 2026, עם הפצתה של הצהרת הרמטכ"ל שלפיה מלחמה זו היא "מלחמת דורנו" וכי היא צפויה להימשך עוד זמן רב. מבחן התוצאה של אמירה זו ביחס להפסקת האש שנחתמה כחודש לאחר מציבו דברי הרמטכ"ל ואת עמדתו כרלוונטיים במידה נמוכה בלבד, הן לנוכח חוסר ההלימה שבין האמירה הדרמטית לבין מצב הסיום והן עקב החזרה עליה לאורך כהונתו, המפחיתה מערך ומאמינות המסר.

"מיעוט עברייני המכתיב ציבור שומר חוק"⁹

הגיבוי החרף לפורעים היהודים ביהודה ושומרון בנובמבר 2025, בעקבות אירועי פשיעה לאומנית, שרטט את הקו האדום הערכי של זמיר. אולם, התפיסה הציבורית היא שקיים היעדר הלימה בין הרטוריקה הנוקשה לבין דלות האכיפה ומיצוי הדין בשטח.

⁶ <https://www.haaretz.co.il/news/politics/war-2023/2025-03-10/ty-article-live/00000195-7ce7-d8af-a39f-7ef749900000>

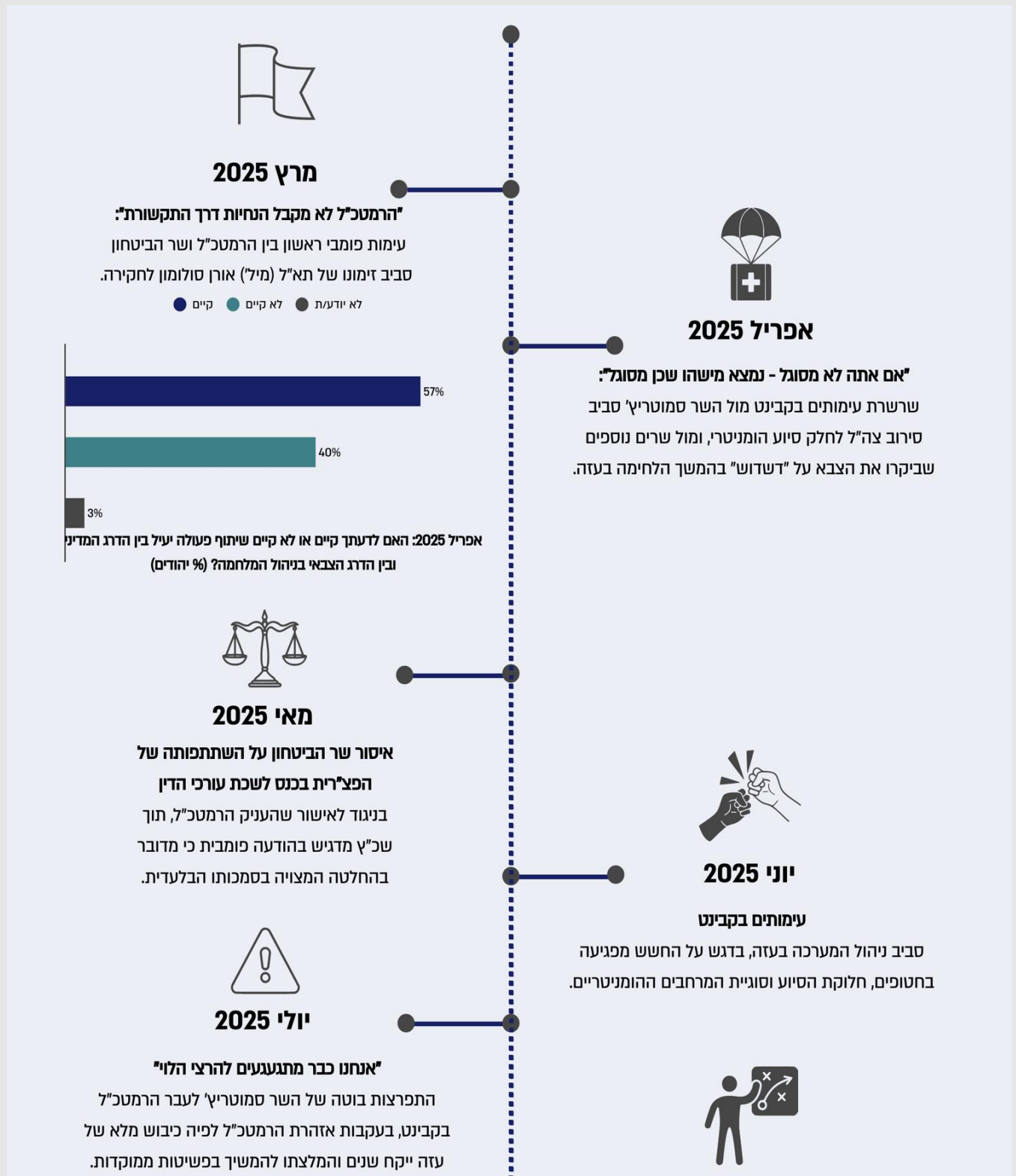
⁷ <https://www.ynet.co.il/news/article/s1002tg7vgg>

⁸ <https://www.ynet.co.il/news/article/s1sxkisfbg>

⁹ <https://www.ynet.co.il/news/article/hjwm1nzzlg>

במכתב אזהרה חריג ששיגר לראש הממשלה ולשר הביטחון בדצמבר 2025 התריע זמיר מפני השלכותיה של חקיקה הפוגעת בתנאי השירות של משרתי הקבע והזהיר מפני אובדן משרתים איכותיים. אזהרה זו באה על רקע פרישתם של מאות קצינים ונגדים בחודשים שקדמו למכתב - נתון הממחיש כי המשבר אינו מוגבל רק למערך המילואים, אלא פוגע אנושות בעמוד השדרה הפיקודי של צה”ל. התבטאות זו שיקפה את התסכול העמוק בצבא לנוכח הפער הבלתי נתפס שבין העומס המבצעי האדיר לבין מסע הדה-לגיטימציה כלפי משרתי הקבע והרעת תנאים, שאליה לתפיסתם חותר משרד האוצר.

¹⁰ <https://www.mako.co.il/news-military/be11d799e08b8910/Article-e1a90b05d092b91026.htm>

אוגוסט 2025

אישור מרכבות גזעון ב'

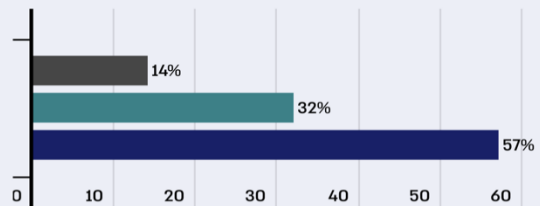
הדרג המדיני אישר את התוכנית לכיבוש עזה חרף התנגדות הרמטכ"ל (בשל סכנה לחטופים ושחיקת הכוחות). המהלך גרר קיטוב ציבורי עז - תומכי המהלך קראו לפיטוריו בשל התנגדותו הראשונית, ואילו מתנגדי המהלך קראו לו להימנע מיישום התוכנית.

עיכוב סבב מינוי תא"לים לאחר שכבר אושר בצה"ל

צה"ל טען כי מדובר בעיכוב פוליטי שנועד ללחוץ על הצבא ליישם את תכנית כיבוש הרצועה, בעוד לשכת השר האשימה את הרמטכ"ל בהתנהלות לוקה - קריאות נוספות מצד שרים בקואליציה לפטר את הרמטכ"ל.

אוגוסט 2025: פילוח פוליטי-משיבים שהשיבו כי קיים שיתוף פעולה יעיל בין הדרג המדיני ובין הדרג הצבאי בניהול המלחמה

ימין • מרכז • שמאל

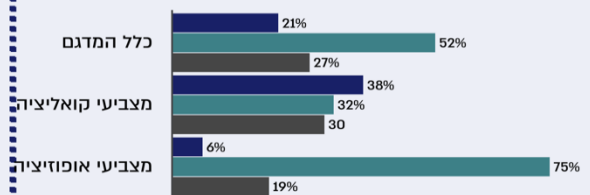
אוקטובר 2025

עיכוב מינויים בכירים מאוד, בהם מפקדי חיל האוויר והים.

מהלך זה נתפס ציבורית כ"עונש" על כך שהרמטכ"ל סירב לקדם לאלוף את המזכיר הצבאי של שר הביטחון.

דצמבר 2025: באיזו מידה אתה/תומך/ת או לא תומך/ת בהחלטת שר הביטחון, ישראל כ"ץ, להקפיא מינויים שביצע לאחרונה הרמטכ"ל רא"ל אייל זמיר? (% יהודים)

לא יודעת • לא תומכת/כלל לא כל כך תומכת • די תומכת/תומכת מאוד

דצמבר 2025

"לא אכריז על מינויים רק כדי ששר הביטחון יבטל אותם"

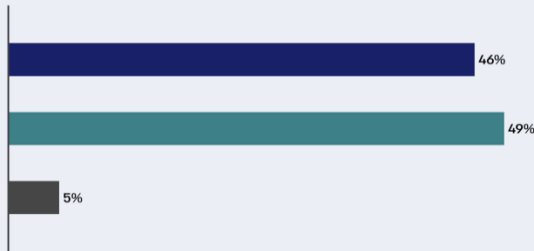
לאחר שהרמטכ"ל ביטל סבב מינוי אל"מים על מנת שלא יבוטלו על ידי השר כ"ץ, השניים נפגשו. כמעט כל המינויים אושרו, למעט מינויו של גרמן גיטלמן בשל קשריו לכאורה ל-"אחים לנשק".

איחוד התחקירים המשלימים לטבח 7 באוקטובר

צירוף משקף מטעם משרד הביטחון לצוות התחקירים בעניין מסמך "חומת ירחו" שיעודכן גם בתחקירים עליהם הורה הרמטכ"ל בעניין אמ"צ וחה".

אוגוסט 2025: האם לדעתך קיים או לא קיים שיתוף פעולה יעיל בין הדרג המדיני ובין הדרג הצבאי בניהול המלחמה? (% יהודים)

לא יודעת • לא קיים • קיים

ספטמבר 2025

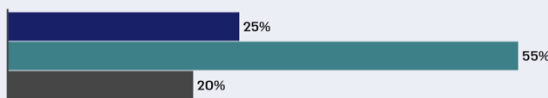
"אתם הולכים לממשל צבאי"

הרמטכ"ל הציג לקבינט את שלבי התכנית לכיבוש הרצועה והזהיר מפני ממשל צבאי.

הימנעות שר הביטחון מאישור המינויים

בטענה כי מילאו חלק במחדל ה-7 באוקטובר ולא ניתן למנותם עד סיום התחקירים. צה"ל מסר בתגובה כי שני המועמדים נכנסו לתפקידם רק ימים ספורים לפני ה-7 באוקטובר. והתחקירים לא מצאו פגם בהתנהלותם במהלך אותו היום.

לא יודעת • במידה מועטה/במידה מועטה מאוד • במידה רבה/במידה רבה מאוד

אוקטובר 2025: לאחרונה דווח כי שר הביטחון, הקפיא מספר מינויים בכירים בצה"ל שאושרו על ידי הרמטכ"ל. באיזו מידה לדעתך החלטה זו של השר כ"ץ נובעת משיקולים מקצועיים בלבד? (% יהודים)

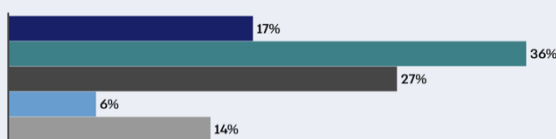
נובמבר 2025

עיכוב סבב המינויים כעונש

עיכוב מינויים בכירים מאוד, בהם מפקדי חיל האוויר והים. מהלך זה נתפס ציבורית כ"עונש" על כך שהרמטכ"ל סירב לקדם לאלוף את המזכיר הצבאי של שר הביטחון.

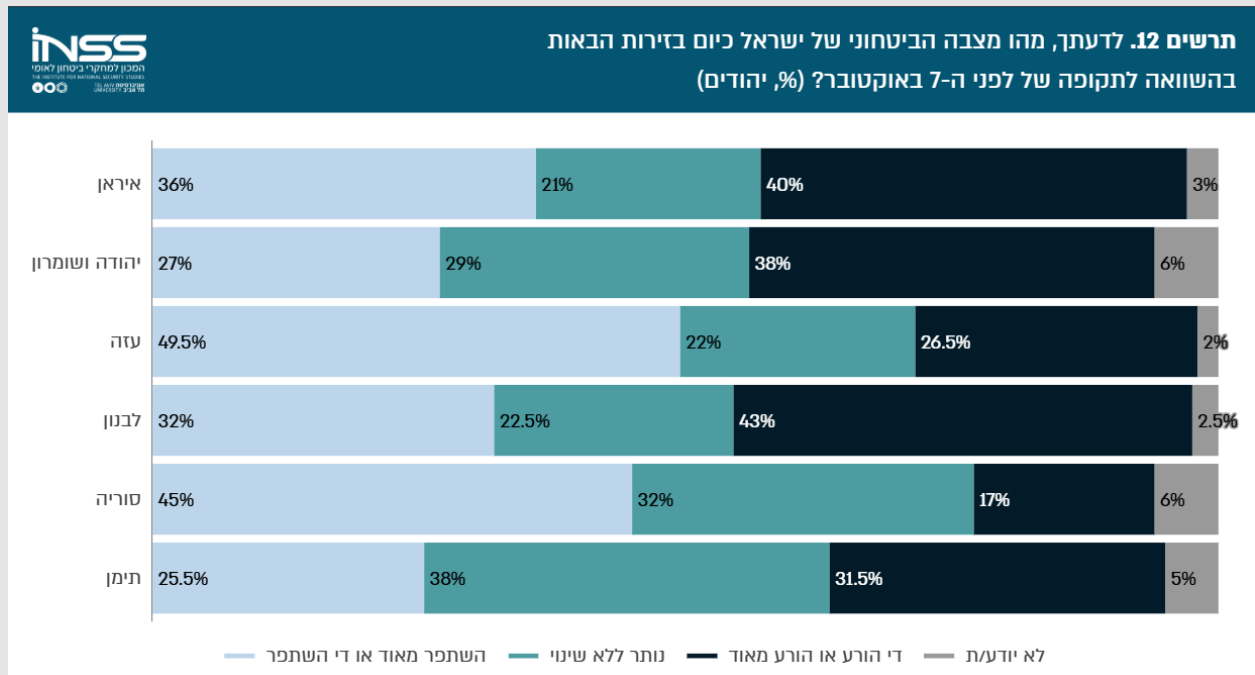
דצמבר 2025: קיימת טענה על כך שצה"ל עובר תהליך פוליטיזציה, על רקע התערבות של גורמים חיצוניים הפועלים להשפיע על הצבא ולגרום לו לפעול משיקולים פוליטיים שאינם מקצועיים. באיזו מידה אתה/סבור/ה כי אכן קיימת פוליטיזציה בצה"ל? (% כלל המדגם)

קיימת במידה מועטה • קיימת במידה רבה • קיימת במידה רבה מאוד • לא יודעת/לא קיימת בכלל

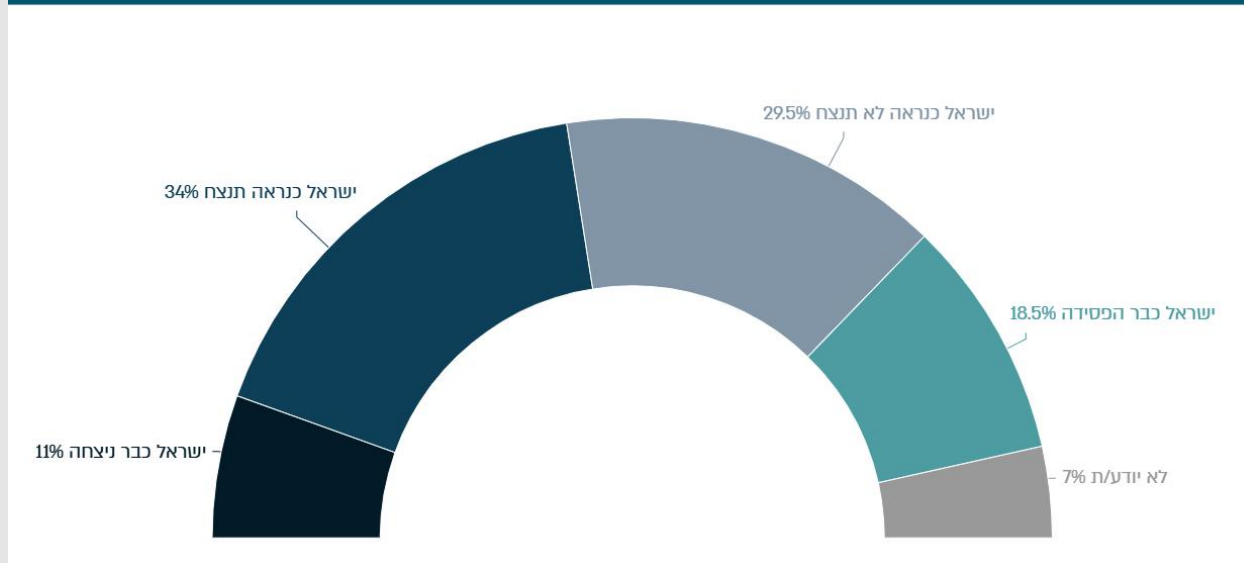
תפיסות ציבוריות אשר לניהול המלחמה

שנתיים וחצי לאחר פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", על רכיביה ומאפייניה השונים וכן זירותיה השונות, ניתן היה להצביע על סנטימנט ציבורי רווח שלפיו כלל הזירות נותרו למעשה פתוחות ולא הושגה הכרעה באף אחת מהחזיתות. הדרך להתהוות סנטימנט זה שונה בין הזירות השונות, אך ככלל, אף שהציבור מכיר בהישגים טקטיים רבים שהושגו, הוא חסר תמונה אסטרטגית והבנה של האופן בו הישגים אלו שינו את תמונת הביטחון (תרשים 12).

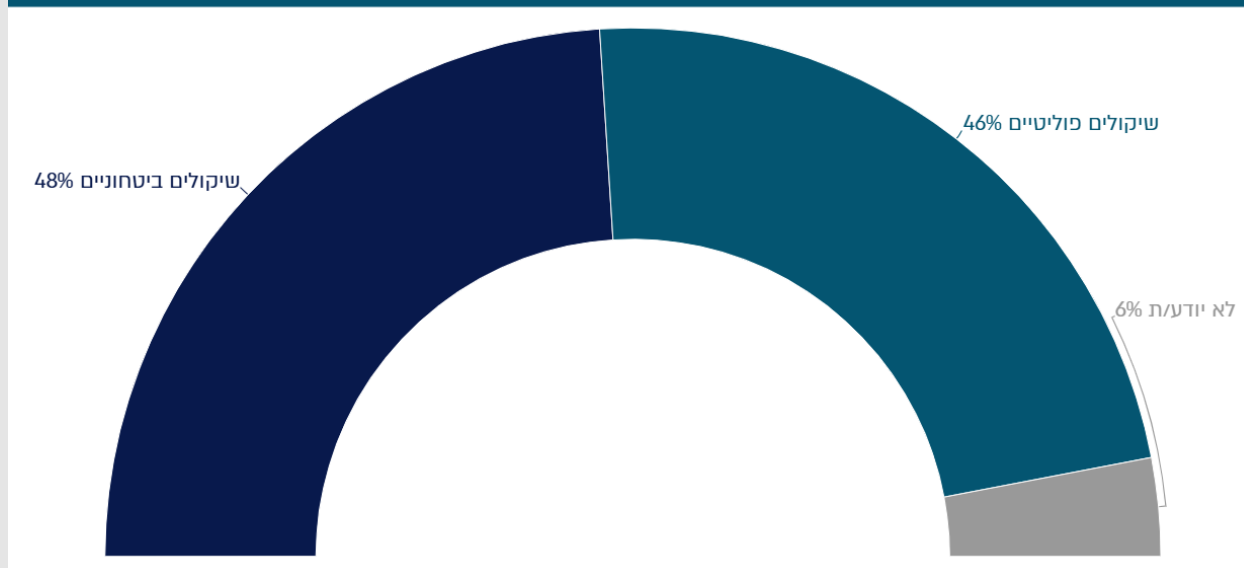
רצועת עזה

בחלוף כשנה מתחילת כהונתו של זמיר וכשנתיים וחצי מתחילת המלחמה, תפיסת הציבור ביחס לניצחון במערכה מול חמאס משקפת תמונה מורכבת אשר לפיה, נכון לממצאי סקר המכון מחודש מאי 2026, רק 11 אחוזים מן הנשאלים סברו כי ישראל כבר ניצחה במערכה מול חמאס ואף ש-34 אחוזים סברו כי ישראל כנראה תנצח את חמאס, הרי ש-29.5 אחוזים סברו כי היא כנראה לא תנצח ו-18.5 אחוזים סברו כי היא כבר הפסידה במערכה (תרשים 13). על אף תפיסות אלו, יש לציין כי זירת עזה הינה הזירה היחידה שלגביה חלק משמעותי מהציבור היהודי, כמחצית, סבר כי מצבה הביטחוני של ישראל השתפר בהשוואה לתקופה שלפני ה-7 באוקטובר (תרשים 12).

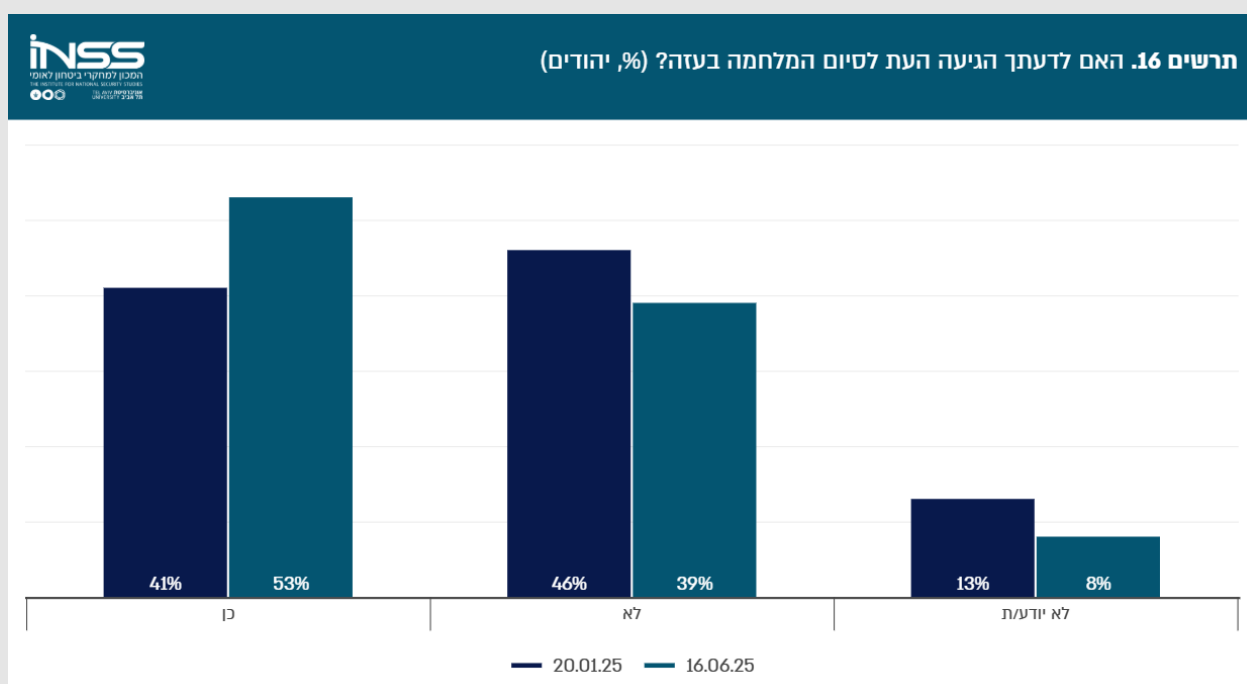
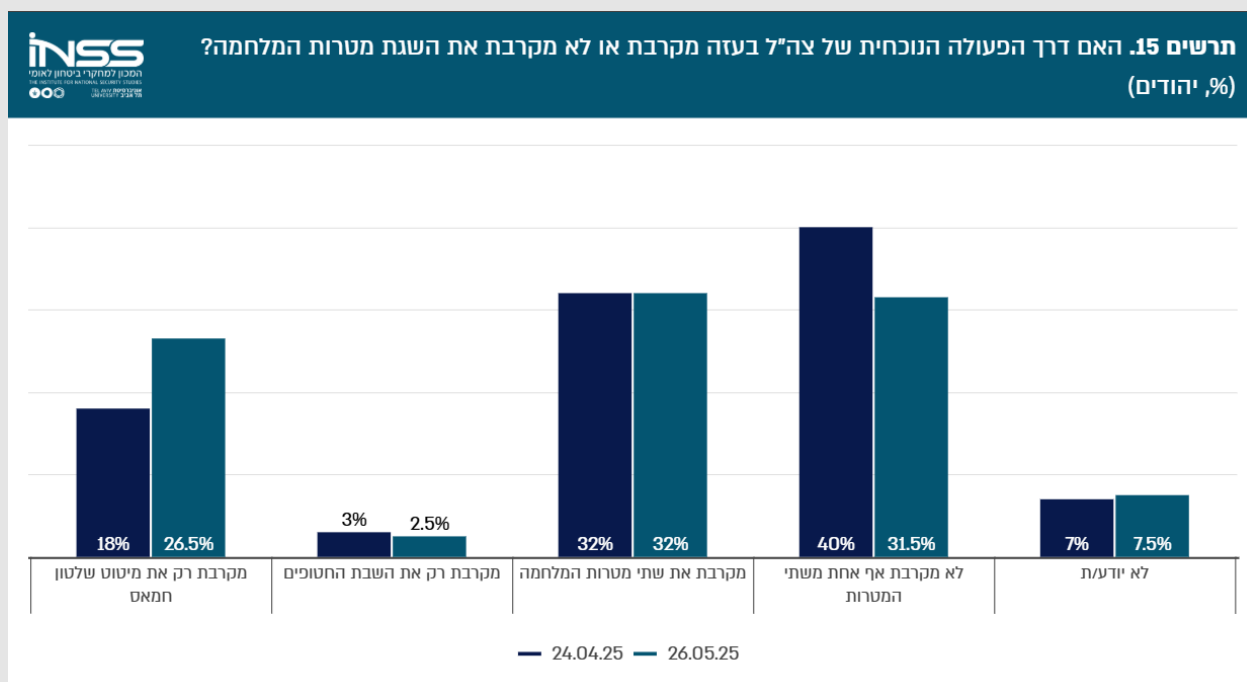
ככלל, ניתן לומר כי השנה הראשונה לכהונתו של זמיר התאפיינה בספקנות ציבורית ביחס לתכליתו של המשך המערכה ברצועת עזה והיכולת לגרוף בה הישגים משמעותיים, אך מרבית הספקנות הופנתה כלפי הדרג המדיני ונראה היה כי לאורך מרבית התקופה הציבור אינו מטיל על הצבא את האחריות לכך.

זמיר נכנס לתפקידו זמן קצר לפני תחילת מבצע "עוז וחרב" ב-18 במרץ 2025 שסימן את קריסתה של הפסקת האש השנייה, שנכנסה לתוקף ב-19 בינואר 2025 ובמסגרתה שוחררו 30 חטופים חיים ו-8 חטופים חללים. חידוש הלחימה לא זכה לתמיכה ציבורית רחבה (רק כשליש מן הציבור היהודי תמך בחזרה ללחימה עצימה כולל תמרון קרקעי), ובסקר שנערך בסוף חודש מרץ 2025 כמחצית מן הציבור הישראלי סבר כי החזרה ללחימה עצימה ברצועת עזה נובעת משיקולים פוליטיים ולא משיקולים ביטחוניים (תרשים 14).

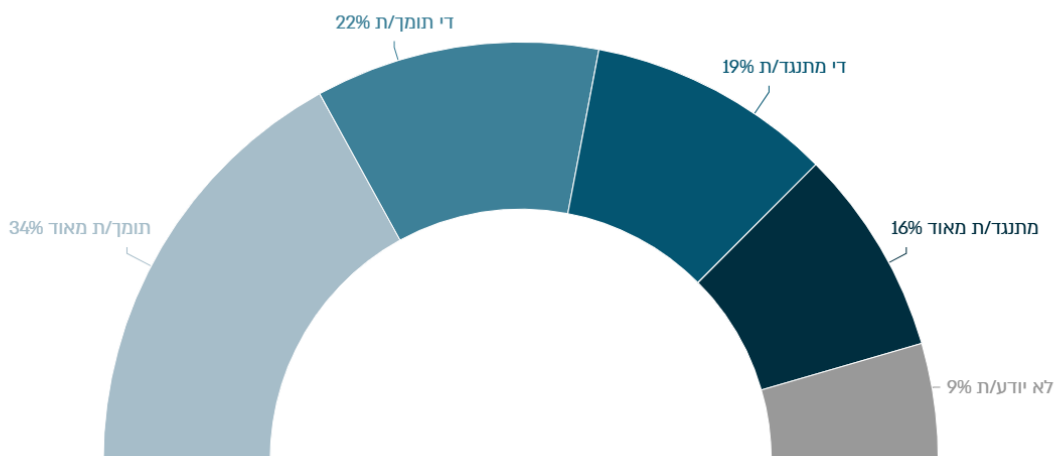

הספקנות הציבורית ביחס למבצע נמשכה, ובסקר שנערך בחודש אפריל נצפתה ירידה משמעותית בשיעור המביעים שביעות רצון גבוהה מההישגים המבצעיים ברצועת עזה. יתר על כן, ובביקורת שנראה כי הופנתה גם כלפי הדרג הצבאי, מחצית מן הציבור היהודי סבר כי לצה"ל אין תוכנית סדורה להשגת מטרות המלחמה ורק שליש מן הציבור סבר כי דרך

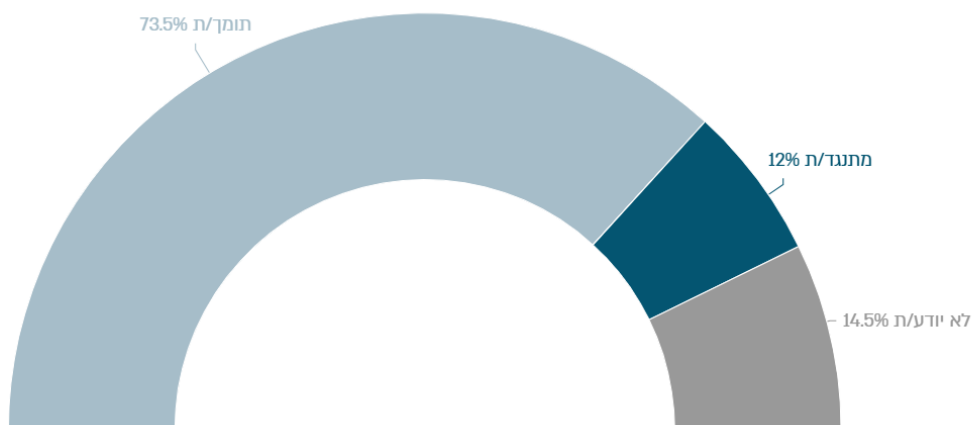
הפעולה של צה"ל באותה תקופה קידמה את השגת שתי מטרות המלחמה. מגמה זו נמשכה גם בחודש מאי 2025 (תרשים 15). נראה היה, כי חלקים משמעותיים בציבור הישראלי סברו כי הישגי הלחימה בעזה מוצו ולא ראו תכלית בהמשך הלחימה. תפיסה זו אף באה לידי ביטוי בעובדה שבסקר שהתקיים בחודש יוני, במקביל לתחילת מבצע "עם כלביא" מול איראן, הביע לראשונה מחצית מהציבור הישראלי תמיכה בטענה כי הגיעה העת לסיום המלחמה בעזה (תרשים 16).

גם מבצע "מרכבות גדעון ב'" התקבל בספקנות בקרב הציבור הישראלי. רבים סברו, בין היתר על רקע אזהרות הרמטכ"ל, כי הפעולה מסוכנת וכי לא ברור מהי תכליתה. ספקנות זו השתקפה הן בשיח הציבורי והן בסקרים כאשר פעם נוספת, בסקר שנערך באוגוסט 2025, כמעט מחצית מן המשיבים היהודים סברו כי ההחלטה על העמקת הלחימה בעזה אינה נובעת משיקולים ביטחוניים בלבד (תרשים 17). יתר על כן, התנגדותו של הרמטכ"ל לכיבוש רצועת עזה ואזהרותיו מפני מחיר הפעולה היכו הדים בציבור והגבירו את החשש מפניה, תוך זיהוי אישי של הרמטכ"ל עם ההתנגדות להחלטה ופעולות מחאה שכוונו אישית כנגדו.

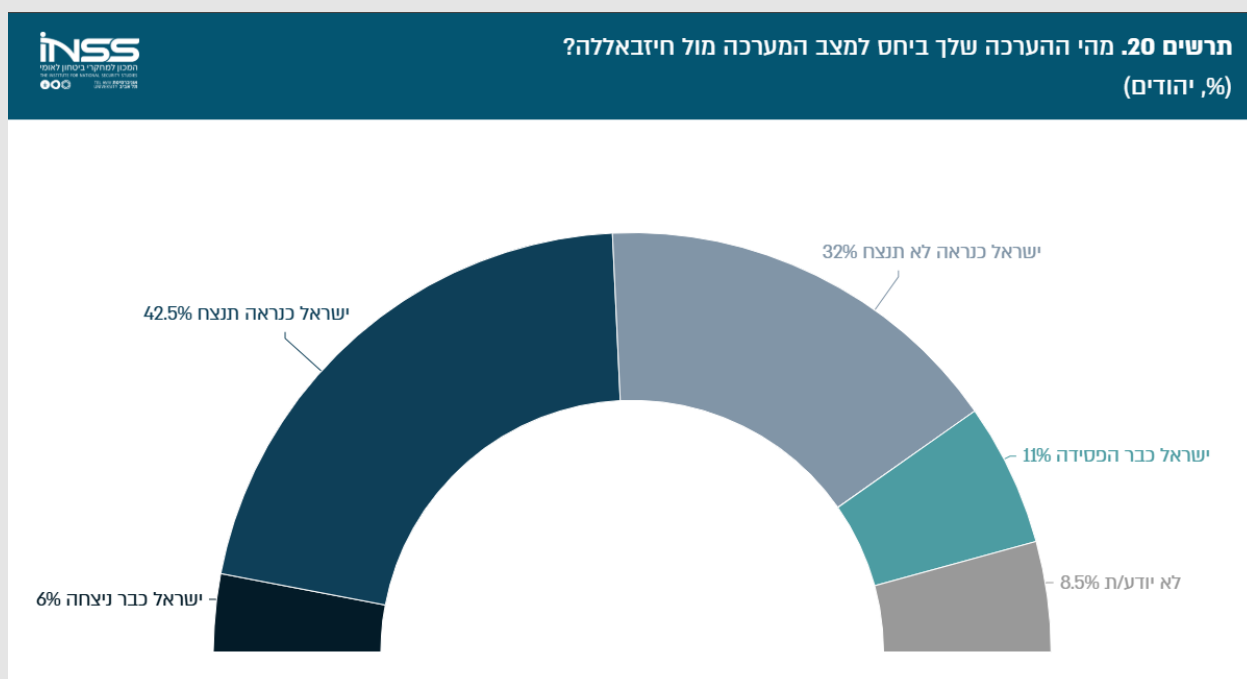
הסכם הפסקת האש ברצועת עזה זכה לתמיכה רחבה בציבור הישראלי ובסקר שהתקיים באוקטובר 73.5 אחוזים מן הנשאלים היהודים הביעו בו תמיכה (תרשים 19). זאת על אף שרוב הציבור היהודי, 63 אחוזים, לא האמין שההסכם יוביל לשנים ארוכות של שקט ביטחוני. בנוסף, רק כשליש מן הנשאלים סברו כי ישראל ניצחה במערכה, לעומת כמעט מחצית שסברו כי אף צד לא ניצח. סיום המערכה אף הוביל לעלייה מסוימת בשיעור הנשאלים שהביעו שביעות רצון גבוהה מהישגי המערכה, שעמד על 44 אחוזים.

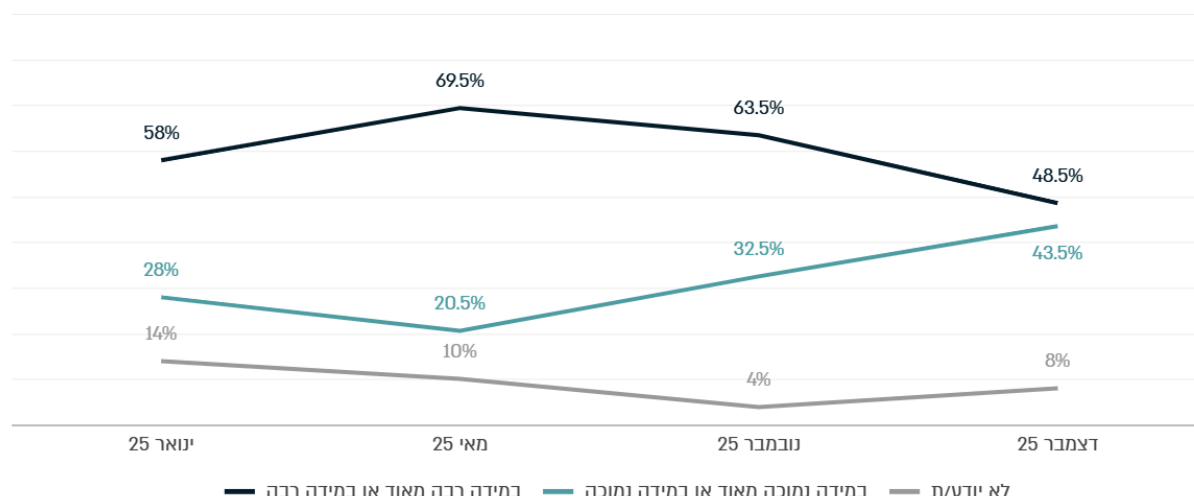
עם זאת, בחודשים שחלפו מאז חתימת ההסכם, ובפרט לאור הקשיים בפירוק חמאס מנשקו והתמשכות תקריות בין חמאס לצה"ל הביעו רבים בציבור היהודי שביעות רצון נמוכה מאופן אכיפת ההסכם. יתר על כן, וגם על רקע המערכה המשותפת עם ארה"ב מול איראן, מתפתח שיח ציבורי המביע חשש כי מי שקובע האם הלחימה בעזה תחודש או לא הוא ארה"ב, ולא בטוח שישראל תוכל לחדש את הלחימה במידה שתוצאה לעשות כן. חשש זה מונח בעיקר לפתחו של הדרג המדיני, האמון על השיח והתיאום מול ארה"ב. עם זאת, הוא מקרין גם על תפיסות הציבור באשר ליכולתו של צה"ל לספק ביטחון לתושבים.

לבנון

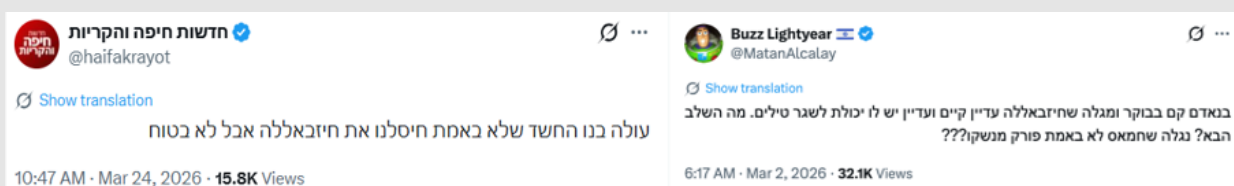
בדומה לתפיסת הניצחון של הציבור היהודי ביחס לזירת עזה, גם בזירת לבנון הציבור חלוק בדעתו. נכון לממצאי סקר המכון ממאי 2026, כמחצית מהמשיבים (48.5 אחוזים) סברו שישראל כבר ניצחה או כנראה תנצח את חיזבאללה, לעומת 43 אחוזים שסברו שישראל כנראה כבר הפסידה או כנראה לא תנצח (תרשים 20). לצד נתונים אלה, יש לתת את הדעת על כך שזוהי הזירה שבה שיעור המשיבים שסבר שהמצב הביטחוני הורע מאז ה-7 באוקטובר, הוא הגבוה ביותר - 43 אחוזים (תרשים 12).

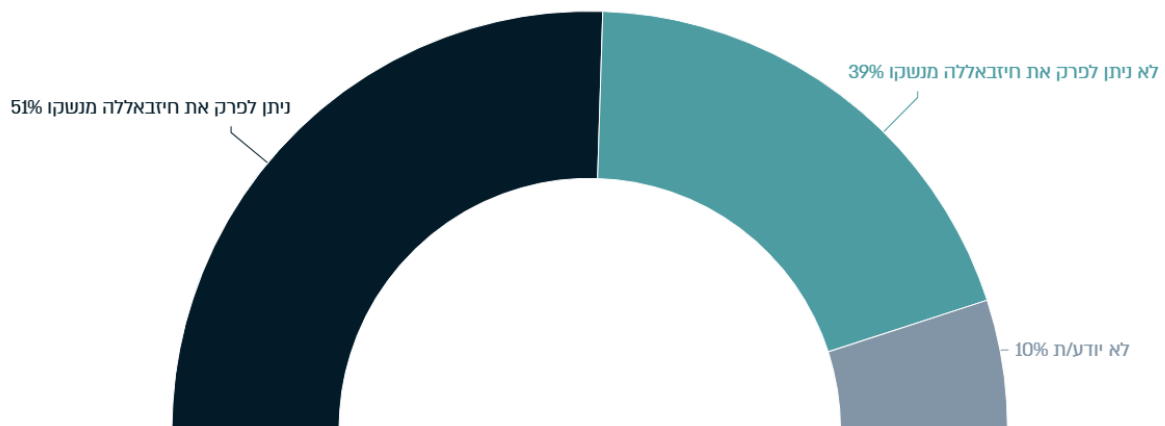
עיקר השיח הציבורי בשנה הראשונה לכהונתו של זמיר ביחס ללחימה בחזית לבנון נגע לאופן אכיפת הסכם הפסקת האש בלבנון - מנובמבר 2024, בסיומו של מבצע "חיצו הצפון" נגד חיזבאללה שהחל בספטמבר 2024 - ולשאלה האם המציאות הביטחונית שנוצרה בעקבותיו מספקת ביטחון ממשי לתושבים או שמא יש לחזור ללחימה עצימה. בעוד שבתחילת כהונתו של זמיר, בחודש מאי 2025, הביעו כמעט 70 אחוזים מהנשאלים היהודים שביעות רצון גבוהה מאופן אכיפת הסכם הפסקת האש, הרי שככל שרבו דיווחים תקשורתיים על אודות הקשיים שבהם נתקלה ממשלת לבנון בבואה לקדם את פירוק חזבאללה מנשקו וכן התעצמותו מחודשת של הארגון, כך ירדה שביעות הרצון לשיעור של 48.5 אחוזים בדצמבר 2025 (תרשים 21). במקביל, על פי ממצאי אותו הסקר, פחות מרבע מהנשאלים היהודים סברו כי המצב הביטחוני בצפון מאפשר ביטחון לתושבים ורוב הנשאלים הביעו תמיכה בחזרה ללחימה, בין אם מוגבלת (50 אחוזים) ובין אם עצימה (15 אחוזים). השיח הציבורי לקראת סוף שנת 2025 הרבה לעסוק באפשרות של חידוש המערכה בלבנון וברצון של הציבור להימנע מחזרה למדיניות ההכלה שאפיינה את התקופה שקדמה ל-7 באוקטובר. בהתאם, למעלה מ-60 אחוזים מהנשאלים היהודים השיבו בנובמבר ובדצמבר 2025 כי הם מוטרדים במידה רבה מהמצב הביטחוני בזירה הלבנונית.

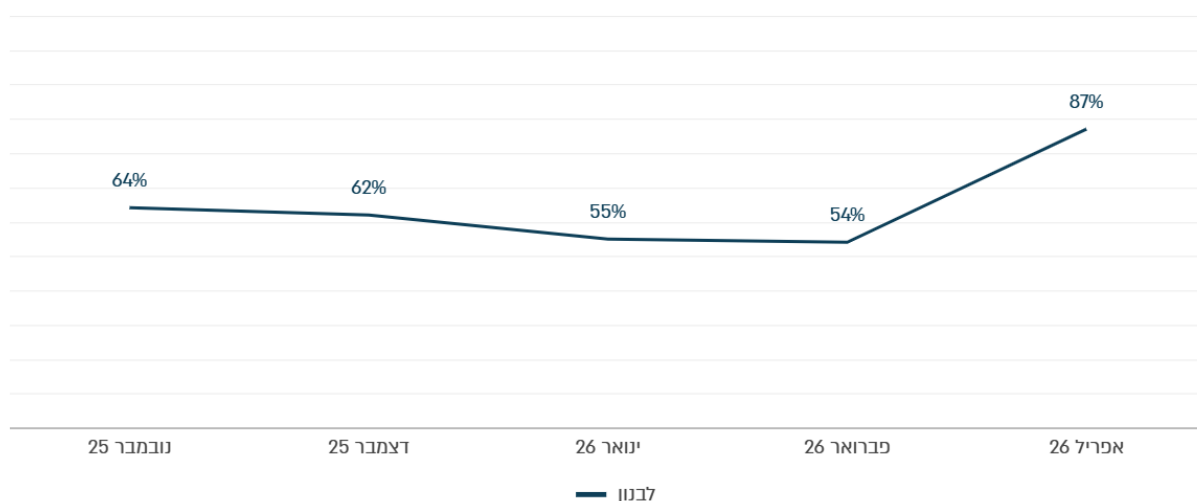
לאחר תחילת מבצע "שאגת הארי" והצטרפות חזבאללה למערכה חלו שינויים משמעותיים בתפיסות הציבור ביחס למערכה בלבנון. הגדרת החזית הלבנונית שוב כחזית משנית, הפעם לאיראן, וכתוצאה מכך מיקוד חלוקת הקשב והמשאבים הצבאיים באיראן, ובפרט יכולת החיפוי של חיל האוויר, התקבלו בהבנה על ידי הציבור. עם זאת, היכולות שהפגין חזבאללה במהלך המערכה הובילו להטלת ספק נרחבת בהישגי מבצע "חצי הצפון" כפי שתוארו לציבור, הן על ידי גורמים מדיניים והן על ידי גורמים צבאיים, שעיקרה התפיסה כי ארגון שמסוגל לירות בעוצמה על יישובי הצפון ולשגר טילי נ"ט לעבר כוחות צה"ל אינו ארגון מובס. תחושות אלו עיצבו והשפיעו על תפיסות הציבור ביחס למערכה בלבנון.

במהלך המערכה בלבנון נשמעו התבטאויות סותרות של בכירים בצבא אשר למטרתה. בתחילתה אמרו הרמטכ"ל ובכירים נוספים במערכת הביטחון כי נותר על "פירוק חזבאללה מנשקו", אך בהמשך צוטטו מטרות שאפתניות פחות, דוגמת החלשת חיזבאללה ויצירת קו הגנה "עמוק" מפי בכירים בצבא. כן נשמעו התבטאויות בדבר הקושי לפרק את הארגון מנשקו ועל כי המטרה לא באמת ישימה. פערים אלו עוררו כעס ציבורי ניכר והעצימו את תחושת ההפקרה של האזרחים באזור הצפון, בפרט על רקע התחושה כי הם היו נכונים לשלם את המחיר הכבד שגבה הירי של חיזבאללה בציפייה להסרת האיום לתמיד. עם זאת, הציבור הבין את מורכבות המשימה והאתגר המשמעותי שהיא מציבה: על פי ממצאי סקר שנערך בסוף מארס 2026 (29-30.3.26), סברו רק 51 אחוזים מהנשאלים היהודים כי ניתן לפרק את חיזבאללה מנשקו (תרשים 22).

עם החתימה על הסכם הפסקת האש שבה לבנון לתפקיד הזירה הראשית במלחמה. לראשונה מזה מספר חודשים, זירת לבנון הפכה למטרידה ביותר את הציבור הישראלי, עם עלייה של 33 אחוזים בשיעור המשיבים היהודים שדיווחו שהם מוטרדים מהמצב הביטחוני בלבנון בסקר שהתקיים באפריל 2026, זאת בהשוואה לנתוני סקר המכון מפברואר 2026 (תרשים 23). נתון זה הצביע גם על השחיקה המוחלטת של הישגי "חצי הצפון", והחשש הציבורי משקיעה ב"בוץ הלבנוני" ללא תרחיש סיום מוגדר. אף על פי כן, העובדה שזירת לבנון הפכה לזירה הראשית והציפיה שכעת כלל משאבי המערכת יוקדשו לה הובילו לעלייה ניכרת (20 אחוזים) בשיעור הנשאלים היהודים שסברו כי המערכה בלבנון תביא לשקט ארוך יחסית מול לבנון.

נוכח ציפייה זו, ההכרזה על אודות הפסקת אש בחזית הלבנונית לוותה ביקורת ציבורית נוקבת. העובדה כי טרם כניסת הפסקת האש חזבאללה שיגר מטחים כבדים לעבר יישובי הצפון חידדה את האיום הנשקף מהארגון ואת העובדה כי ברשותו עדיין יכולות נרחבות. על רקע זה, כמו גם עקב העובדה שמי שהכריז על הפסקת האש היה נשיא ארצות הברית ולא גורם ישראלי, השיח הציבורי שיקף תחושה כי הפסקת האש נכפתה על ישראל ואינה משרתת את האינטרסים הביטחוניים שלה. הסנטימנט שלפיו וושינגטון, לא ירושלים, היא שתקבע אם ומתי תחודש הלחימה, נמשך גם לאורך הפסקת האש.

@capitalsitzoem · Apr 16

הקפיטליסט הזועם

מישהו מוכן להסביר מה קורה עם לבנון ?

איך הגיוני שיש דיבור על הפסקת אש ,
תוך כדי שהצפון מופגז ?

ולמה אזרחי ישראל צריכים לגלות על זה מציוצים של טראמפ

77 3 153 5.7K

@YakiAdamker · Apr 16

יקי אדמקר

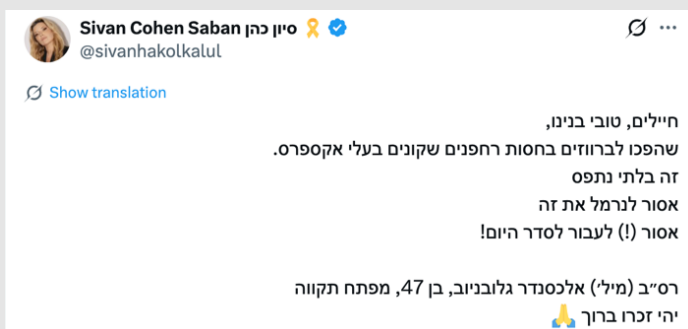
הפסקת אש הלילה בלבנון היא כניעה מבישה של ישראל: בלי הסדר מדיני אמיתי ובלי יכולת של ממשלת לבנון לפרק את חיזבאללה מנשקו, זו רק הפוגה קצרה עד לסבב הבא.

302 24 234 15K

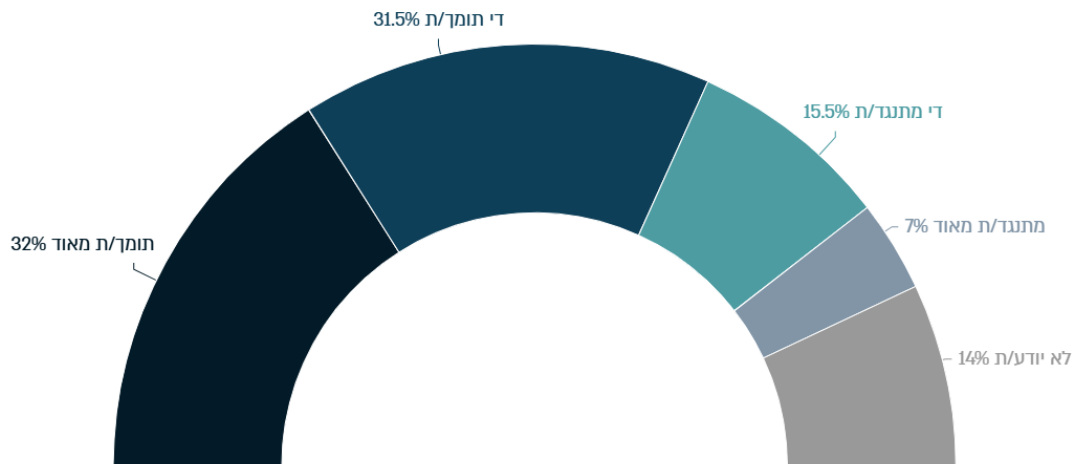
המשך הירי של חזבאללה, בעיקר לעבר כוחות צה"ל בלבנון ולעבר יישובי קו העימות גם במהלך הפסקת האש עורר ביקורת ציבורית נרחבת, שהדגישה את הפער בין אזור הצפון לבין יתר המדינה. ביקורת נמתחה גם על פיקוד העורף, אשר לא החריג את הצפון מיתר המדינה.

מקום מיוחד בשיח הציבורי תפסה סוגיית הרחפנים. נצפה סנטימנט רווח שהביא לידי ביטוי את תפיסת החיילים את עצמם כ"ברווזים במטווח" ואת חוסר יכולתם של אזרחים לקיים שגרה רציפה עקב האיום. כן נמתחה ביקורת על אודות היערכות לקויה של הצבא והיעדר מענה לאיום הרחפנים, בפרט נוכח התפיסה כי היה ידוע וראוי היה להפיק לקחים ממלחמת רוסיה-אוקראינה.

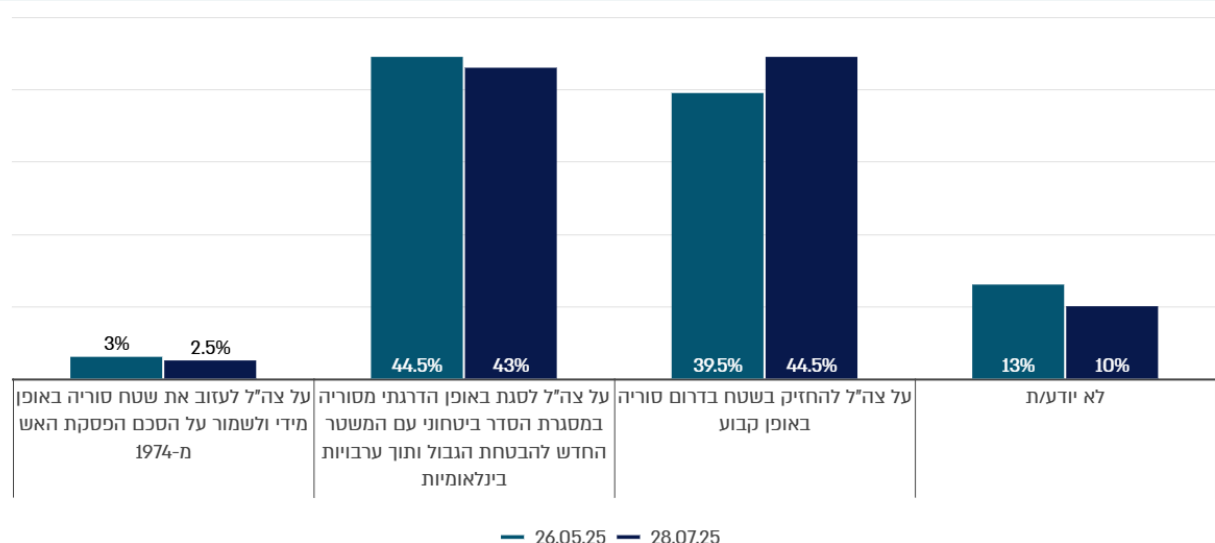

הלחימה העצימה בצפון גם במהלך מה שהוגדר רשמית כהפסקת אש הובילה לתמיכה רחבה בהעמקתה בקרב הנשאלים. יתר על כן, ועל אף החששות שנצפו תחילה בשיח ביחס לנוכחות הקבועה על אדמת לבנון, בסקר שהתקיים במאי 2026 נצפתה גם תמיכה רחבה בביסוס רצועת ביטחון ישראלית קבועה בשטחי לבנון (תרשים 24).

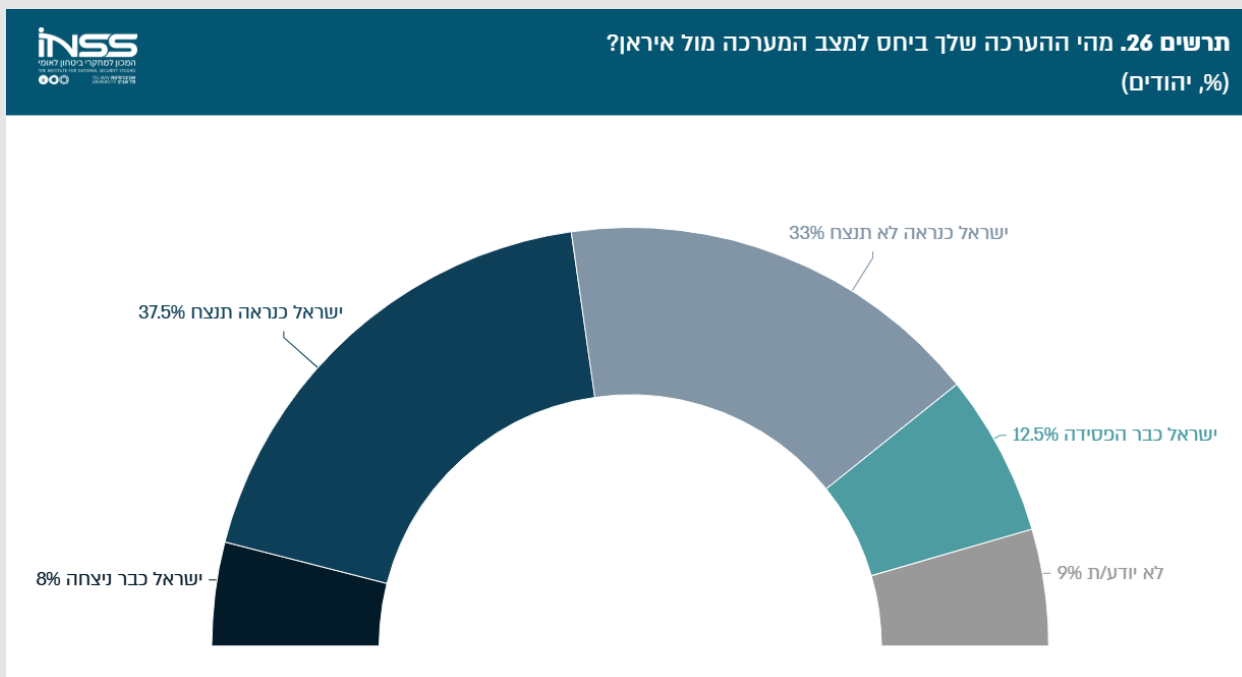

סוריה

העימותים שהתנהלו בין המשטר הסורי החדש לבין הקהילה הדרוזית בחודש מאי 2025, עוררו גם שיח שנגע לנוכחות הצבאית הישראלית בסוריה. לצד שיח בדבר מחויבותה של ישראל לקהילה הדרוזית, רבים בישראל תפסו את העימותים כהוכחה לכך שלא ניתן לתת אמון במשטר החדש. על רקע זה, אחוז ניכר (כ-40 אחוזים) מהמשיבים היהודים סבר, הן במאי 2025 והן ביולי 2025, כי על ישראל לשמר נוכחות צבאית קבועה בשטח בדרום סוריה (תרשים 25). שיעור דומה סבר כי על צה"ל לסגת באופן הדרגתי מסוריה במסגרת הסדר בטחוני עם המשטר החדש להבטחת הגבול ותוך ערבויות בינלאומיות. יתר על כן, בעוד טרם פרוץ העימותים האלימים, במאי 2025, רק כרבע מן המשיבים היהודים סברו כי אם יפתח עימות אלים בין המשטר בסוריה לבין האוכלוסייה הדרוזית בסוריה על ישראל להפעיל כוח צבאי נגד המשטר, הרי שלאחר פרוץ העימותים, ביולי 2025, סברו 61 אחוזים מן הנשאלים כי על ישראל היה להתערב צבאית בעימותים.

לאחר שני סבבי לחימה מול איראן (יוני 2025 – "עם כלביא"; פברואר-אפריל 2026), על פי סקר המכון ממאי 2026, כמחצית מציבור המשיבים היהודי (45.5 אחוזים) סבר שישראל כבר ניצחה או כנראה תנצח את איראן, לצד כמחצית מציבור המשיבים (45.5 אחוזים) שסבר שישראל כבר הפסידה או כנראה לא תנצח במערכה מול איראן (תרשים 26). בהתאם לכך, ציבור המשיבים גם חלוק בדעתו ביחס לתפיסת הביטחון של ישראל בזירה האיראנית בהשוואה למצבה לפני ה-7 באוקטובר – אומנם 40 אחוזים מהנשאלים היהודים סברו כי מצבה של ישראל די הורע או הורע מאוד, 36 אחוזים סברו כי הוא השתפר מאוד או די השתפר (תרשים 12).

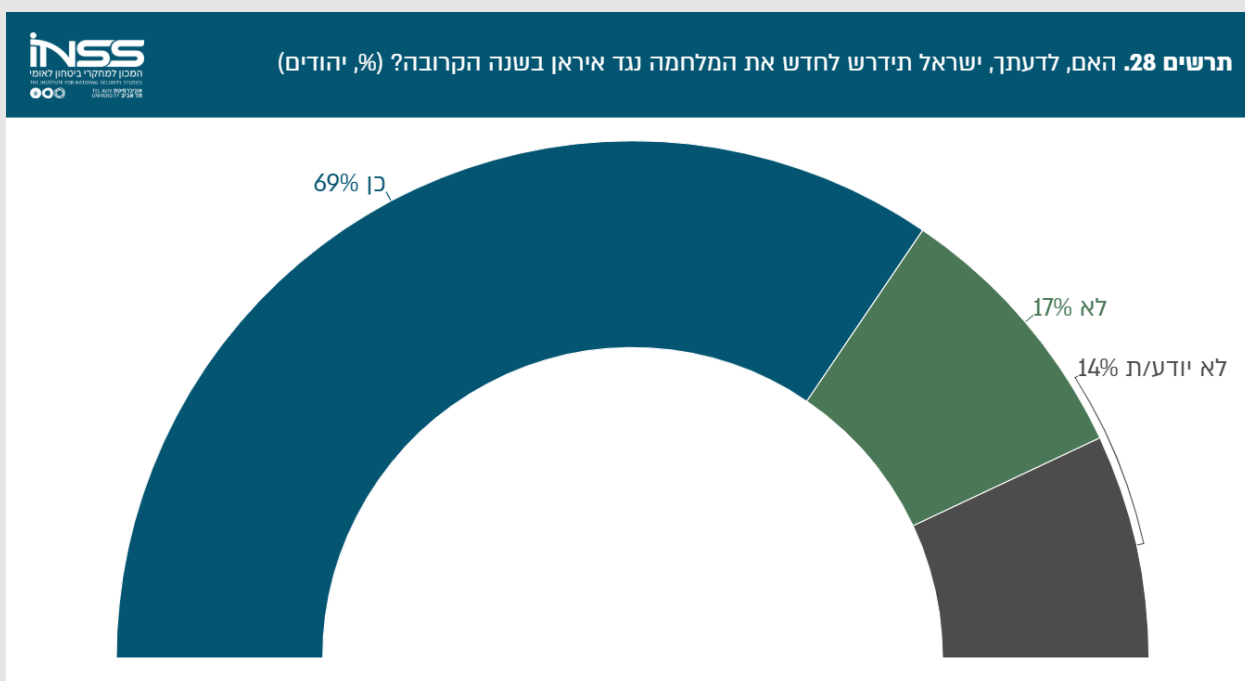
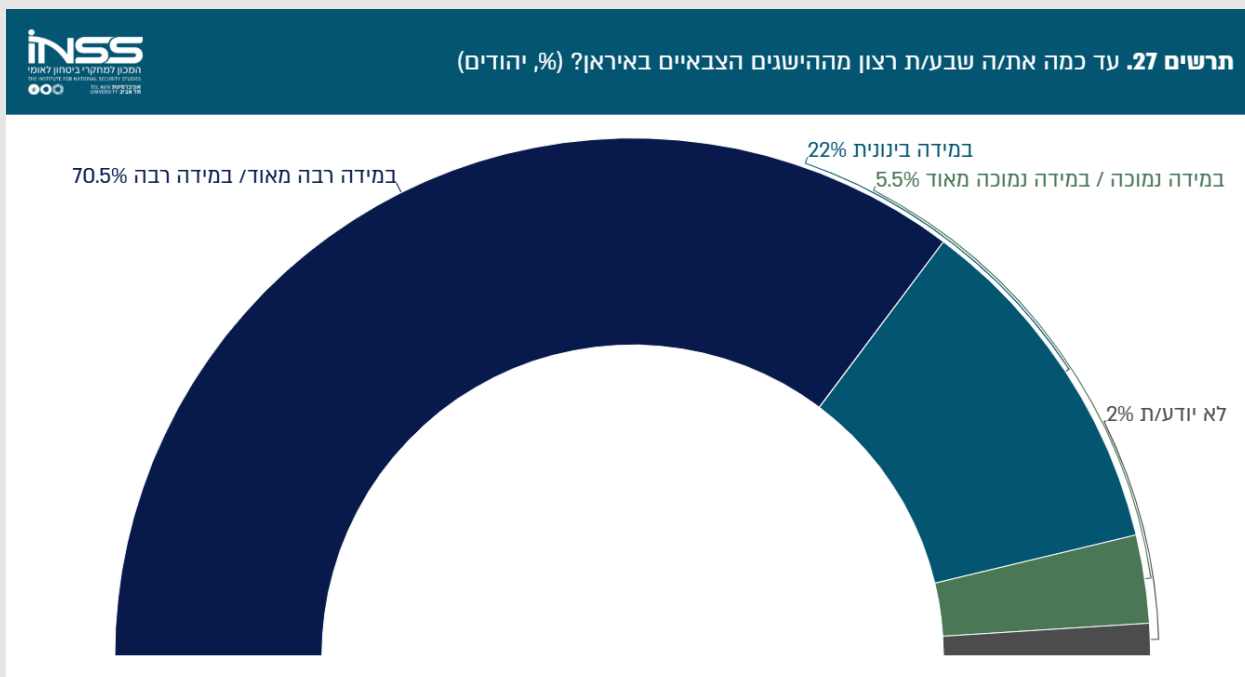
כשלושה חודשים לאחר כניסתו של זמיר לתפקיד הגיעה המתרחבות המתמשכת בין ישראל לאיראן במהלך מלחמת "חרבות ברזל" לנקודת שיא, עם תחילת מבצע "עם כלביא" (יוני 2025). המבצע נתפס בציבור הישראלי כמוצדק והכרחי ועל רקע זה נצפתה תמיכה גורפת ביציאה אליו, שביעות רצון ניכרת מההישגים ומיעוט מצומצם שסבר כי ההחלטת התקיפה הישראלית נשענה בעיקר על שיקולים פוליטיים, בניגוד להחלטות אחרות שהתקבלו במהלך המלחמה. גם פיקוד העורף, שהיה מטרה לביקורת רחבה הן בגין הבחירה להפעיל אזעקה גם בלא שזוהו שיגורים לעבר ישראל והן בגין בלבול בהנחיות ואופן העברתן, זכה לציון גבוה בסקר על תפקודו בליל התקיפה הראשון ועל תפקודו בימים שאחריו.

על אף שביעות הרצון הגבוהה ממבצע 'עם כלביא', הניסיון למתגו כמלחמה נפרדת ('מלחמת 12 הימים') עורר בציבור תסכול מסוים, שהתעצם במיוחד בעקבות הצהרת הרמטכ"ל ב-20 ביוני כי "נדרשת מוכנות למערכה מתמשכת" – התבטאות שצוטטה בהרחבה וגררה שיח ביקורתי ער ברשת. תגובה זו שיקפה את הפער בין תפיסת מבצע "עם כלביא" כמערכה נפרדת, המתאפיינת בתחושת הישג גבוהה וסנטימנט חיובי, לבין העובדה שעבור העורף לא הייתה זו מערכה נפרדת, קצרה ואינטנסיבית, אלא המשכה של מלחמה ארוכה ומדממת, הגובה מחיר גבוה, שמצידו חושש שמודל מלחמת ההתשה שהתקיימה עד אז ברצועת עזה למעלה מ-600 ימים, יבוא לידי ביטוי גם במערכה מול איראן.

בימים שקדמו לסיום "עם כלביא" התבטאו בכירי מערכת הביטחון פעמים רבות והדגישו כי לצבא "ל קיים עוד 'בנק מטרות' רחב ונדרש עוד זמן להשיג את המטרות שהוצבו. על רקע זה, בסקר בזק שהתקיים באמצע המערכה, רק מיעוט סבר שעל ישראל לחתור לסיום מהיר של המערכה ומרבית המשיבים לא ציינו הפסקת אש כמצב הסיום הרצוי. אף על פי כן, משהושגה הפסקת האש, העלו סקרים שפורסמו בתקשורת כי מרבית הציבור תמך בה.

בסקר שהתקיים ביולי 2025, כחודש לאחר המערכה, הביעו מרבית הנשאלים היהודים (70.5 אחוזים) שביעות רצון גבוהה מההישג (תרשים 27), אך לצד זאת רבים (69 אחוזים) גם סברו כי ישראל תידרש לחדש את המערכה מול איראן בשנה הקרובה (תרשים 28). מגמה זו נמשכה כאשר באוקטובר 2025 הביעו כ-60 אחוזים מן הנשאלים היהודים חשש ממערכה

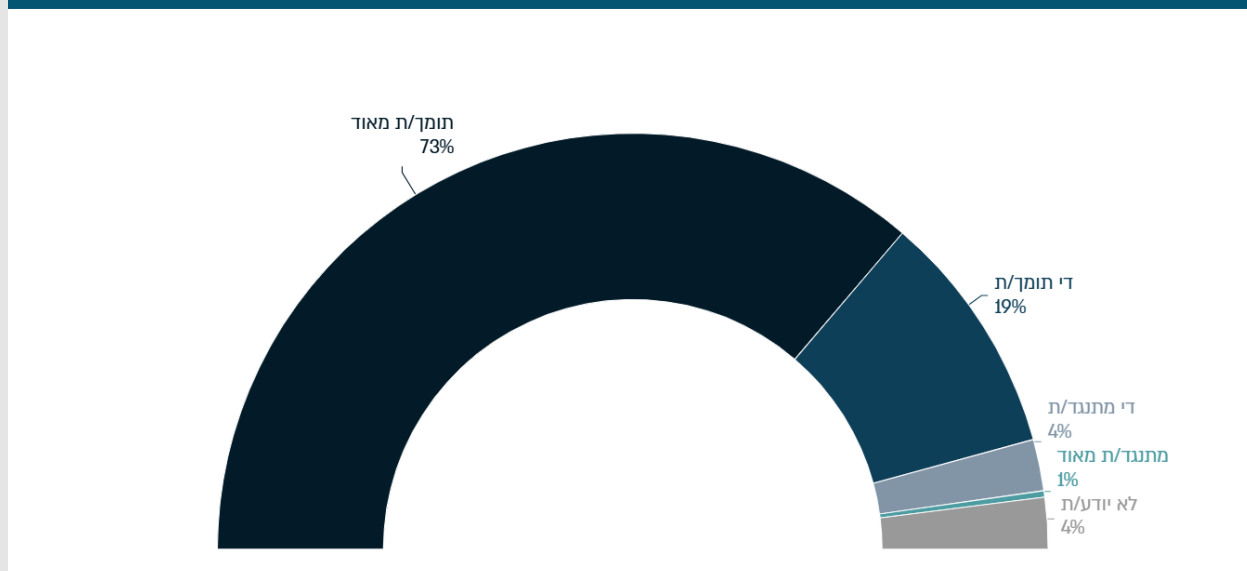
נוספת מול איראן בעתיד הקרוב. בהתאמה, למעלה מ-70 אחוזים מן הנשאלים היהודים ציינו באופן עקבי בחודשים נובמבר 2025-ינואר 2026 כי הם מוטרדים במידה רבה מהמצב הבטחוני בזירת איראן.

בינואר 2026, על רקע המחאות הפנימיות באיראן, סברו כמחצית מהנשאלים היהודים כי ישראל אינה צריכה להתערב בהתפתחויות הפנימיות באיראן לנוכח המחאה העממית, לעומת 39 אחוזים שתמכו בהתערבות כזו. עם זאת, 70 אחוזים מן הנשאלים היהודים סברו כי ישראל תידרש לחדש את המערכה מול איראן בחצי השנה הקרובה וכמחצית מן הנשאלים תמכו בתקיפה צבאית יזומה של ישראל באיראן באותה העת. על רקע זה, אין זה מפתיע כי בסקר שנערך התקיים בתחילת חודש מארס (1 – 2 בחודש), יממה לאחר תחילת מבצע "שגת הארי" 73 אחוזים מהנשאלים היהודים הביעו תמיכה רבה בקיום המערכה (תרשים 29). עם זאת, ולצד התמיכה במערכה וההכרה בנחיצותה, השיח הציבורי עסק במידה רבה גם בשאלה כיצד ייתכן שישראל נדרשת לשוב ולפעול באיראן זמן כה קצר לאחר סיום מבצע "עם כלביא", אשר הוצג לציבור, הן על ידי הדרג המדיני והן על ידי הדרג הצבאי, כהצלחה ניכרת. עם הצטרפות חזבאללה למערכה, ובהמשך לספקנות ביחס להישג מול איראן, נצפו בשיח שאלות גם ביחס להישגים בזירות נוספות.

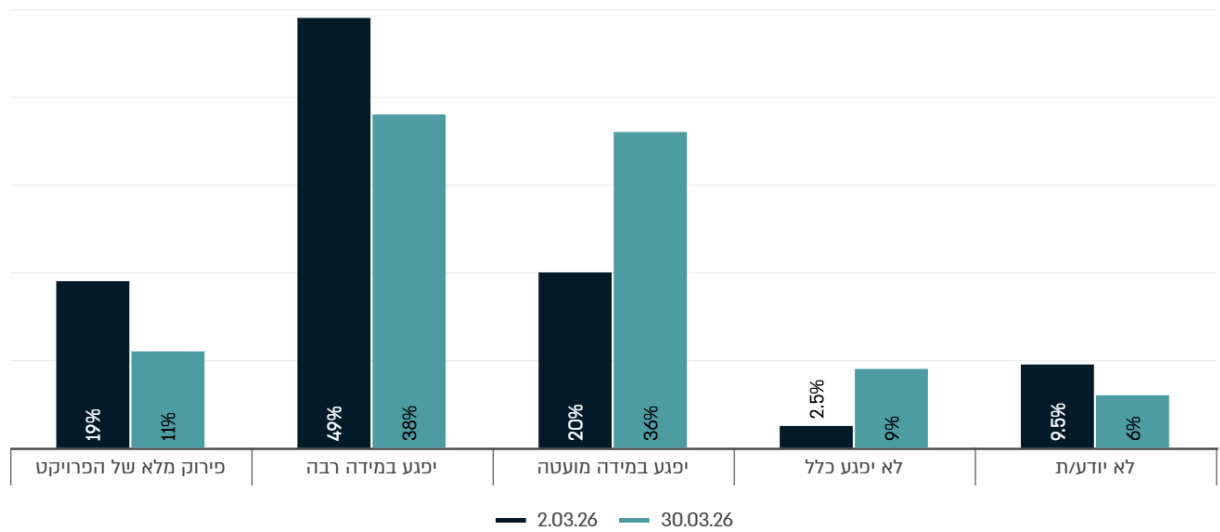

תרשים 29. מהי עמדתן ביחס למתקפה הישראלית-אמריקאית באיראן (מבצע "שאגת הארי")?
(%, יהודים)

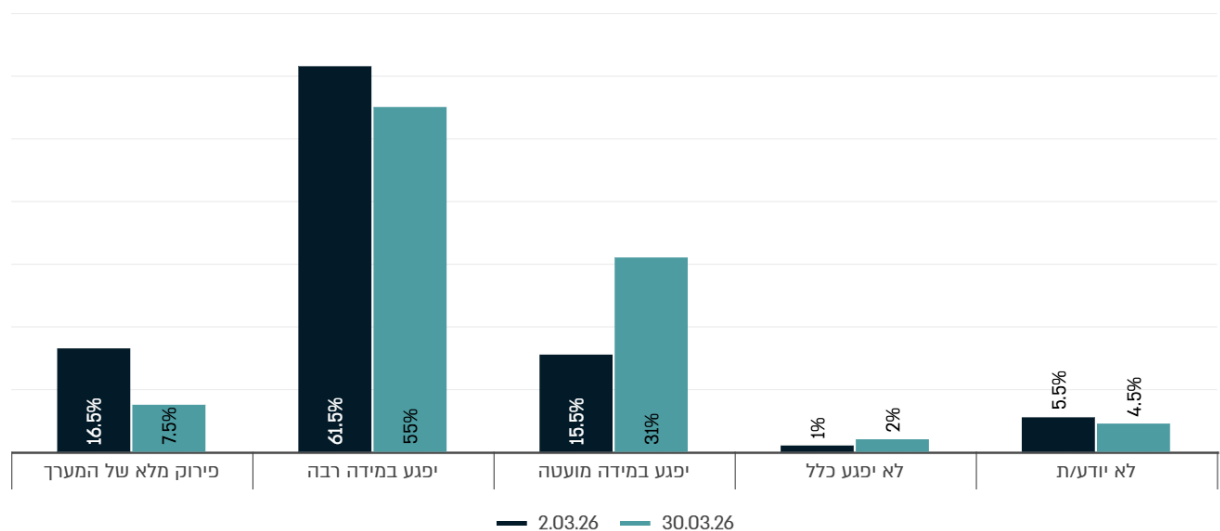

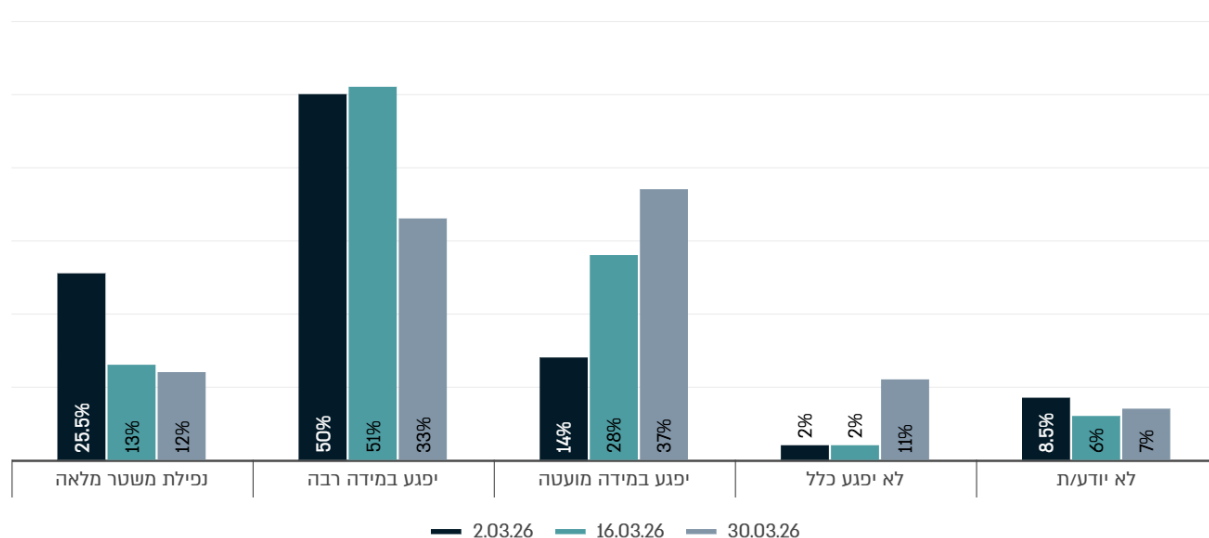
בתחילת המערכה הישראלית-אמריקאית באיראן ("שאגת הארי"), ונוכח התבטאויות בכירים ישראלים (בעיקר בדרג המדיני) ופרסומים רבים בתקשורת, התגבשה הבנה שמטרת המערכה כוללת שלושה היבטים מרכזיים: פגיעה משמעותית במשטר האיראני עד הפלתו; פגיעה בפרויקט הגרעין; פגיעה במערך הטילים הבליסטיים של איראן. עם זאת, ככל שהמערכה התפתחה כך התערפלה הבהירות היחסית בנוגע למטרותיה: מחד גיסא הצטמצם השיח על אודות האפשרות להפלת המשטר (ועימו ניכר כרסום גם בציפיות הציבור בהקשר זה) ומאידך גיסא, בעקבות סגירת מצר הורמוז על ידי איראן והשלכותיה הכלכליות הגלובליות, נוספה פתיחת המצר כיעד למערכה. כפועל יוצא, בסקר שהתקיים בסוף חודש מארס (29 - 30 במארס 2026), נצפתה ירידה מתמשכת בהערכת הציבור את היכולת להשיג את שלושת המטרות הראשוניות שהוצגו למערכה (תרשימים 29 - 30).

תרשים 30. לדעתך, באיזו מידה יפגע כרויקט הגרעין האיראני במערכה הנוכחית? (% יהודים)

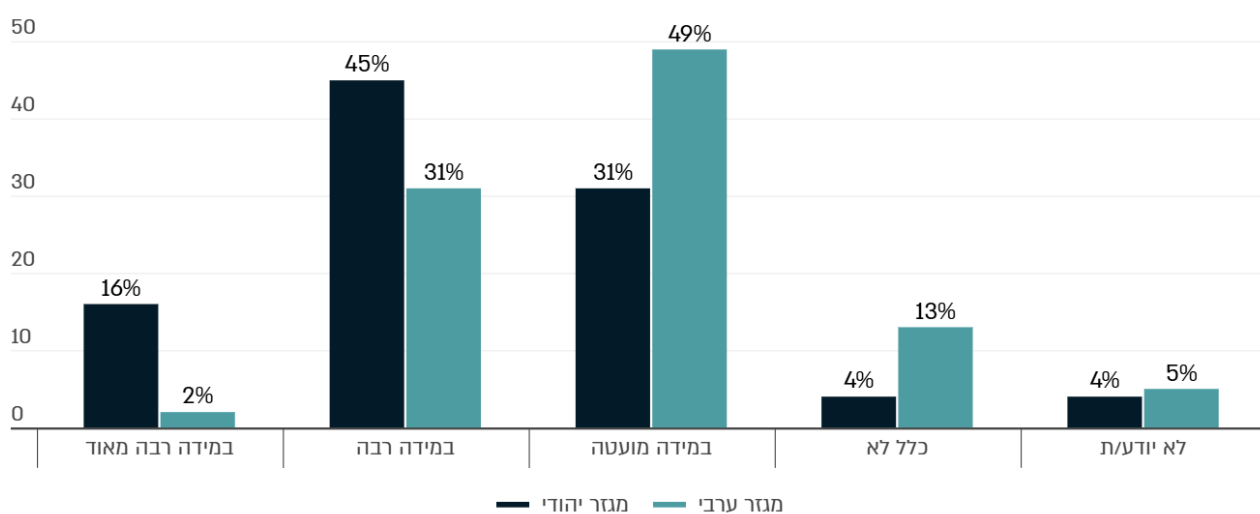

תרשים 31. לדעתך, באיזו מידה יפגע מערך הטילים הבליסטיים של איראן במערכה הנוכחית? (% יהודים)

אשר להערכות לגבי הישגי המערכה: בתחילתה - בין היתר על רקע ההצלחה של מכת הפתיחה כמו גם סיקור תקשורתי נרחב את פעולות צה"ל וצבא ארצות הברית באיראן - נצפתה שביעות רצון גבוהה בקרב הציבור הישראלי מההישגים. אולם, ככל שהתמשכה ועימה שיגורי הטילים לעבר ישראל בהיקף יציב (בניגוד להתבטאויות חוזרות ונשנות בדבר צפי לירידה בהיקף השיגורים) נצפו הטלת ספק במשמעות ובאמינות ההישגים. בסקר שהתקיים בסוף חודש מארס השיבו 35 אחוזים מן הנשאלים היהודים ו-62 אחוזים מן הנשאלים הערבים כי הם מאמינים במידה מועטה או כלל לא לדיווחים הרשמיים על אודות ההישגים המבצעיים בזירות השונות (תרשים 33). המבקרים הצביעו על הצהרות סותרות שניתנו מפי גורמים שונים ביחס לשיעור ההישגים והפגיעה באיראן, לצד הדגשת העובדה כי הצהרות שונות מתמקדות בתשומות הפעילות אך אינן מסבירות את תפוקותיה ולא תווכה לציבור משמעות ההישגים השונים. ביקורת זו נתפסה כמופנית גם אל הדרג הצבאי, שכן מי שתיווך את מרבית ההישגים לציבור היה דובר צה"ל.

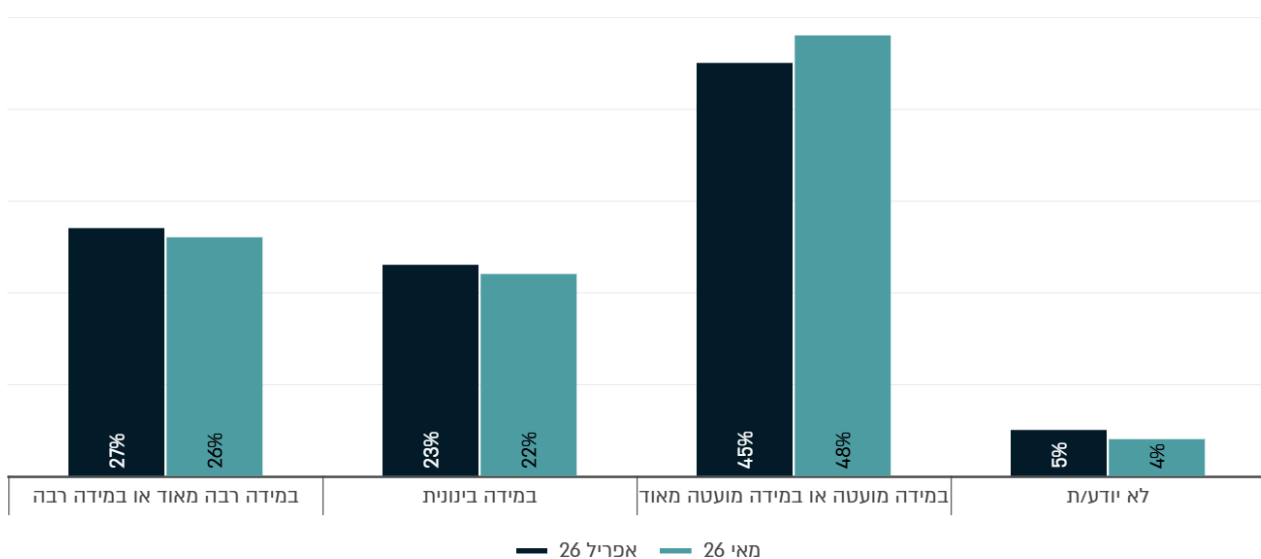
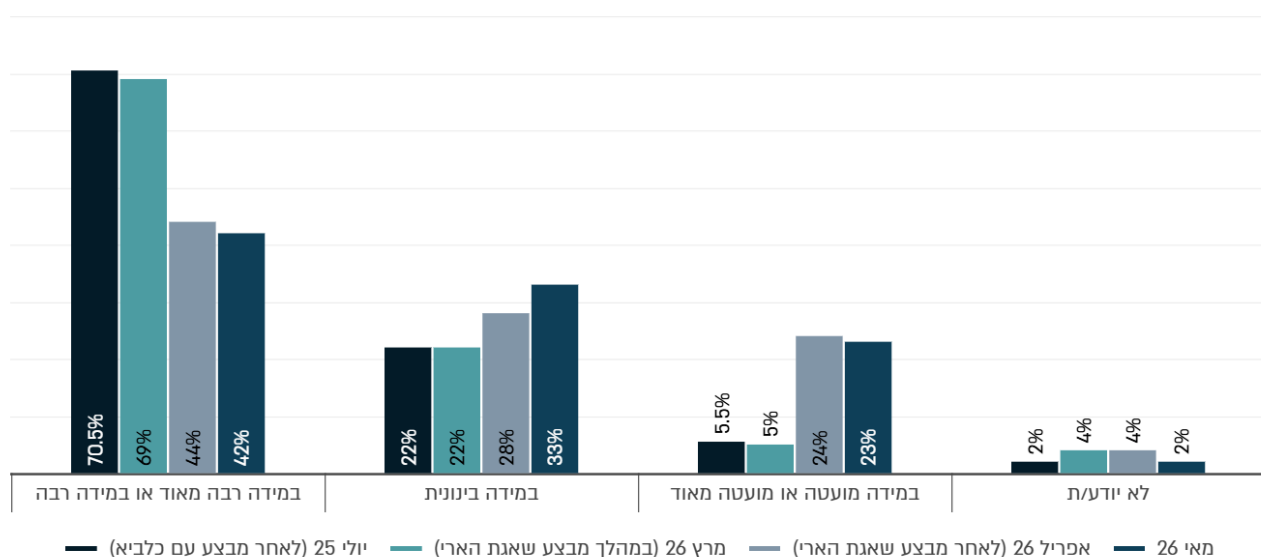

עם זאת, תפיסת ההישג בשיח הציבורי הייתה מובחנת מתפיסת היכולות. מניטור השיח עלה כי הציבור אומנם סבר שהודגמו יכולות מאוד מרשימות (כאשר לעיתים אף הודגש פער האיכות בין צה"ל לבין צבא ארצות הברית), אלא שיכולות אלו לא תורגמו להישגים מערכתיים-אסטרטגיים ממשיים.

ההכרזה על אודות הפסקת האש התקבלה בציבור הישראלי בחשש ובדאגה, בין היתר על רקע העובדה שהיא נתפסה כמקושרת יותר לאינטרסים האמריקאיים ולרצון לפתוח את מצר הורמוז - מטרה שמרבית הציבור לא היה מודע אליה כלל עד זמן קצר לפני ההסכם - ופחות למטרות שהוצגו לציבור הישראלי בתחילת המערכה. כפועל יוצא מכך, רוב משמעותי בקרב הנשאלים היהודים מהמשיבים לסקר שהתקיים לאחר ההכרזה על הפסקת האש, כ-70 אחוזים, הביע התנגדות להסכם. תחושה זו גם הובילה לכך שחלקים ניכרים בציבור סברו שיעדי המערכה (כפי שתווכחו לציבור בתחילתה) לא הושגו וכי הדיווחים השונים במהלך המבצע, שלפיהם היעדים קרובים להשגה, אינם משקפים את המציאות.

נתוני הסקרים מצביעים על פער משמעותי בין ציפיות הציבור בתחילת המערכה לבין הערכת ההישג בעת ההכרזה על הפסקת אש. כפועל יוצא מכך, נצפתה גם ירידה משמעותית בשביעות הרצון מההישגים הצבאיים במערכה, כאשר בסקר שהתקיים במאי 2026, רק 42 אחוזים מן הנשאלים היהודים הביעו שביעות רצון גבוהה מן ההישגים הצבאיים במערכה - ירידה משמעותית הן ביחס לאמצע המערכה והן ביחס למבצע "עם כלביא" (תרשים 34). לצד זאת, שביעות הרצון מן ההישגים המדיניים במערכה נמוכה אף יותר - רק 26 אחוזים מן הנשאלים דיווחו על שביעות רצון גבוהה (תרשים 35). ייתכן שממצא זה מעיד על כי לפחות חלק מהאכזבה מונח לפתחו של הדרג המדיני, ולא של הדרג הצבאי.

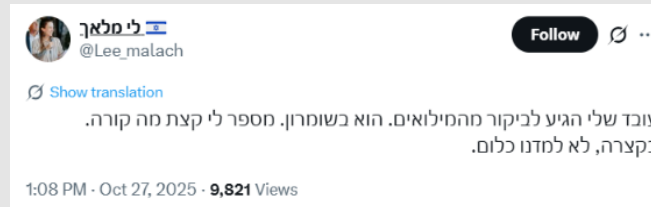

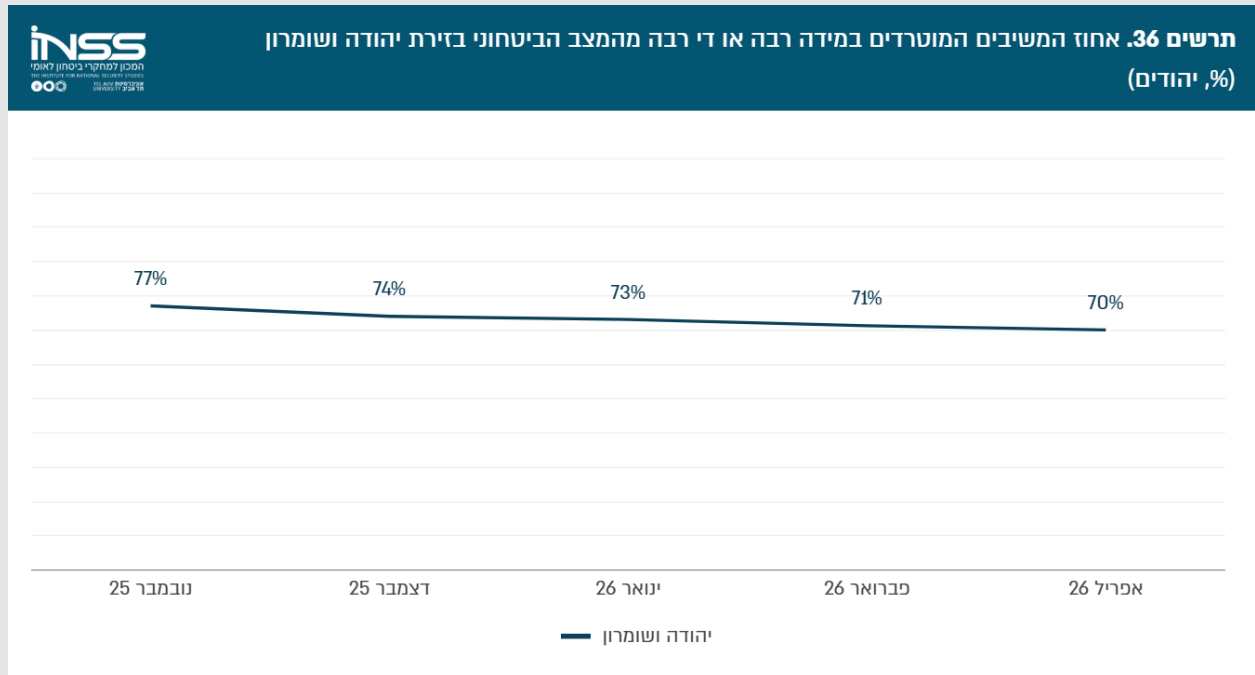
נוכח הספקנות הרבה הן ביחס למניעים להפסקת האש והן ביחס למצב הסיום של המערכה ביחס ליעדים שהוצגו לה, אין זה מפתיע כי בסקר שנערך באפריל 2026, שיעור גבוה - 81 אחוזים - מן הנשאלים היהודים סברו כי ישראל תידרש לחדש את הלחימה מול איראן בשנה הקרובה.

יהודה ושומרון

במהלך השנה הראשונה לכהונתו של רא"ל זמיר ביצע צה"ל מספר מבצעי סיכול טרור ביהודה ושומרון. עם זאת ועל רקע הלחימה העצימה בחזיתות אחרות, מבצעים אלו לא היכו הדים משמעותיים בשיח הציבורי ולא נצפו דיונים משמעותיים סביבם. עם זאת, הציבור הישראלי מביע דאגה עקבית וחשש מפוטנציאל ההתלקחות של זירת יהודה ושומרון, ומן האפשרות כי אירוע דומה ל-7 באוקטובר יתרחש בחזית זו.

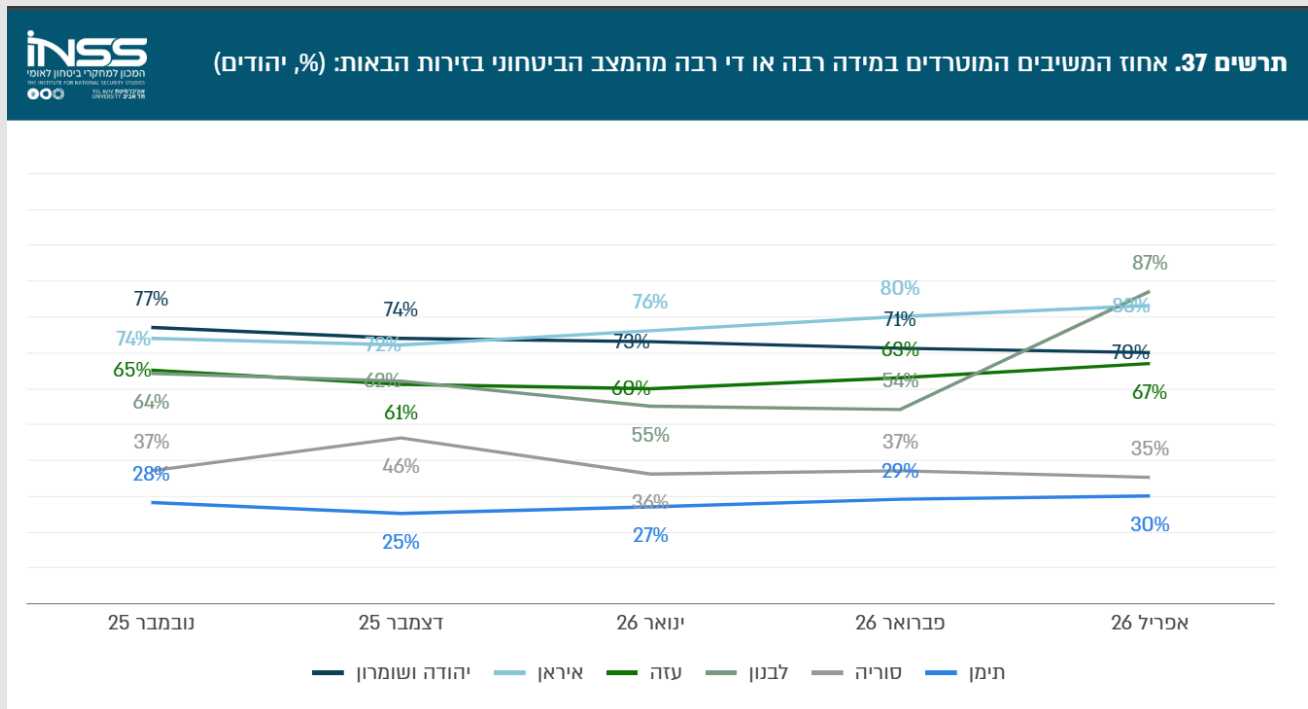
בסקר שהתקיים בספטמבר 2025 השיבו למעלה ממחצית מן הנשאלים (56 אחוזים) כי צה"ל ערוך במידה נמוכה או נמוכה מאוד להגן על יישובי יהודה ושומרון מפני תקיפה בשנים הקרובות. יתר על כן, באופן עקבי בחודשים נובמבר 2025-אפריל 2026, 70 אחוזים ומעלה מן הנשאלים השיבו כי המצב הבטחוני ביהודה ושומרון מטריד אותם (תרשים 36).

מוקד נוסף של דיון בשיח הציבורי סביב יהודה ושומרון נגע לאופן בו התמודד הצבא עם מה שתואר כאלימות מתנחלים כלפי פלסטינים ולמעורבותם של חיילים באירועים אלו. בתקשורת הממוסדת וברשתות החברתיות הופנתה ביקורת נוקבת כלפי הצבא, שבשעה שהוא הריבון בשטח, הוא פועל כמתבונן מהצד, מפגין אוזלת יד ולעיתים מאפשר את הפגיעות.

תימן

עד חתימת הסכם הפסקת האש ברצועת עזה, נמשכו גם במהלך כהונתו של זמיר שיגורי טילים וכטב"מים מתימן לעבר ישראל. תחילת כהונתו לוותה במערכה עצימה שניהלה ארצות הברית נגד החות'ים ובהימנעות מפעולה מצד ישראל. עם זאת, לאחר שארצות הברית הפסיקה את המערכה בטענה כי הגיעה להסכם שלפיו החות'ים יפסיקו לפגוע בכלי שיט בים סוף, ועם התמשכות ירי הטילים לעבר ישראל, תקפה ישראל מספר פעמים בתימן ובכלל זה אף תקפה את בכירי השלטון החות'. על אף ההצלחה בהשגת היעדים שהוגדרו לתקיפות וסיכול בכירים רבים, בניגוד לאפקט שהשיגו התקיפות הישראליות הראשונות בתימן, שלוו בהערכה רבה ליכולות שהפגין צה"ל בתקיפות מרוחקות משטח מדינת ישראל, הרי שתקיפות אלו לא היכו הדים בשיח הציבורי ונדמה היה כי הציבור אינו סבור שתהיה להן השפעה משמעותית על המשך המערכה מול החות'ים. על אף תחושות אלו, וככל הנראה על רקע העובדה כי מרבית שיגורי החות'ים לעבר ישראל יורטו בהצלחה ולא גרמו נזק רב או נפגעים, תימן היא במובהק הזירה שמטרידה הפחות ביותר את הציבור הישראלי, כאשר לפי סקר המכון מחודש אפריל 2026, רק כרבע מן הנשאלים היהודים דיווחו כי הם מוטרדים במידה רבה או די רבה מן המצב בזירה זו (תרשים 35). מגמה זו לא השתנתה משמעותית גם אחרי מבצע "שאגת הארי" ועל אף מספר שיגורים מתימן במהלכו.

בחלוף יותר משנה לכניסתו של רא"ל אייל זמיר לתפקיד הרמטכ"ל, ניתן לשרטט תמונת מצב מורכבת של יחסי צבא-חברה בישראל בצל לחימה רב זירתית מתמשכת. מניתוח סקרי דעת הקהל, והשיח הציבורי עול כי מספר מגמות מרכזיות עיצבו את התקופה:

1. מיצוב הרמטכ"ל ואמון הציבור בצה"ל - כדי להתמודד עם החשדנות שליוותה את כניסתו לתפקיד כ"איש אמון" של הדרג הפוליטי, רא"ל זמיר נקט שורת צעדים שנועדו להפגין עצמאות פיקודית ולבדל את עצמו מקודמו בתפקיד, ביניהם הקמת צוות בדיקה חיצוני לתחקירים המבצעיים של ה-7 באוקטובר בראשות אלוף (מיל') סמי תורג'מן והתנגדותו הפומבית לתוכנית המבצעית "מרכבות גדעון ב" ברצועת עזה לנוכח שיקולי כוח אדם וסיכון חטופים. בהמשך, אמון הציבור ברמטכ"ל ידע תנודות משמעותיות: מכ-59 אחוזים עם כניסתו לתפקיד, דרך זינוק לשיא של 81 אחוזים בזמן ההתלכדות הציבורית בתמיכה במבצעים מול איראן, ועד לירידה ל-69 אחוזים במאי 2026. עם זאת, לאורך כל התקופה שמר הרמטכ"ל על רמת אמון גבוהה משמעותית מזו של הדרג המדיני. מנגד, באמון הציבור בדיווחי דובר צה"ל נרשמה ירידה לעומת תקופת קודמו, תא"ל דניאל הגרי, שפרישתו נתפסה בציבור (58 אחוזים) כמהלך פוליטי שנכפה על הצבא.

2. היעדר הכרעה ותלות גוברת בארצות הברית - שנתיים וחצי אל תוך המלחמה, הסנטימנט הציבורי הרווח הוא שאף על פי שצה"ל מציג יכולות מרשימות והישגים טקטיים, לא הושגה הכרעה באף אחת מהזירות.

- ברצועת עזה ובלבנון:** הציבור חלוק בשאלת הניצחון. אף שהסכמי הפסקת האש זכו לתמיכה, רוב הציבור אינו מאמין שיביאו שקט ארוך טווח. העובדה שהפסקת האש בלבנון הוכרזה על ידי נשיא ארצות הברית חיזקה בציבור את התחושה המדאיגה כי ההחלטה בדבר סיום המלחמה או חידושה הופקעה מידי ישראל והיא תלויה כעת לחלוטין באממשל האמריקאי.

- איראן כזירה המרכזית:** המערכות מול איראן ("עם כלביא" ו"שאגת הארי") החלו כשהן מלוות תמיכה ציבורית רבה, אך הסתיימו בתחושת עמימות לגבי השגת המטרות (הפלת המשטר או פגיעה בגרעין) ובשביעות רצון נמוכה

מההישגים (42 אחוזים בלבד מההישגים הצבאיים במאי 2026). גם בהקשר זה, כאן, סיום המערכה הבליט את התלות המדינית והצבאית של ישראל בארצות הברית.

3. עימות צבאי-פוליטי ומשבר ערכים ומשמעת - שנתו הראשונה של זמיר כרמטכ"ל נחתמה במתיחות גלויה וחסרת תקדים מול הדרג הפוליטי, שבשיאה הוקפאו מינויים על ידי שר הביטחון. הניסיון הפוליטי להתערב בהחלטות הצבא זלג גם לשטח ופגע בסמכות הפיקודית, כפי שהומחש ב"מבחן הפאץ", כאשר לחץ של שרים הוביל להמתקת עונשו של חייל שהפר פקודה. אירועים אלו, לצד גילויי פשיעה לאומנית כלפי פלסטינים ביהודה ושומרון, מעצימים בציבור את החשש מפני שחיקת המשמעת הצבאית וההיררכיה הפיקודית.

4. קריסת מודל צבא העם ומשבר כוח האדם - אתגר חמור המשתקף מן הממצאים הוא משבר כוח האדם בסדיר ובמילואים. צה"ל ניצב בפני שחיקה חסרת תקדים, כאשר מערך המילואים הופך למעשה ובעל כורחו לצבא קבע. אזהרת הרמטכ"ל כי "צה"ל יקרוס לתוך עצמו" פגשה ציבור השרוי בשחיקה עמוקה, בין היתר לנוכח צעדים שנוקט הצבא ביוזמתו מול המשרתים. במקביל, קידום החקיקה הפוטרת את תלמידי הישיבות משירות - בניגוד לעמדת הצבא - נתפס כמהלך סרק, שמטרתו לשרת בטווח הקצר גורמים פוליטיים עד סיום הקדנציה של הממשלה הנוכחית ומעמיק את תחושת חוסר השוויון בנשיאה בנטל ופוגם במרקם החברתי שעליו נשען מודל "צבא העם".

אתגרים מרכזיים להמשך תקופת הכהונה

בתקופת רא"ל זמיר, צה"ל מצליח עד כה לשמר אמון יחסי כלפיו מצד הציבור, אך הוא ניצב בפני סכנת היסדקות פנימית הן בהיבטי כוח אדם והן בהיבטי ערכים ועצמאות פיקודית. ההתשה המתמשכת של כוח האדם, הערפול ביחס למטרות המלחמה וביחס לתמונת הסיום שלה, וכן החיכוך הגובר בין צרכים מבצעיים טהורים לבין לחצים פוליטיים ואידיאולוגיים - כל אלו מוליכים את צה"ל לצומת מכרעת ביחס לאופיו ומציבים בפני הרמטכ"ל אתגרים מרכזיים להמשך כהונתו.

חשש גובר מפוליטיזציה

לנוכח הבחירות המתקרבות והאפקטיביות המוכחת של צה"ל ככלי לגיוס אהדה חברתית - התנודתיות בשיעורי האמון ברמטכ"ל לאורך שנת כהונתו הראשונה הושפעה במידה רבה ממוקדי החיכוך הפוליטיים והחברתיים - קיים סיכון גבוה לנקיטת ניסיונות חוצי מגזרים פוליטיים לשימוש בו למטרות פוליטיות. הנתונים שהוצגו במאמר מלמדים כי משבר האמון שמלווה את צה"ל מאז ה-7 באוקטובר עלול להחריף ככל שצה"ל ייתפס כגוף פוליטי או ככזה שאינו מסוגל להתמודד עם השפעות פוליטיות חיצוניות. הלכה למעשה,

בתוך כך, לאורך שנת כהונתו הראשונה של הרמטכ"ל זמיר נצפה חשש בקרב חלק מהציבור מפני זליגה של תהליכי פוליטיזציה לצה"ל, כגון אלה המתחוללים בראייה הציבורית בשנים האחרונות במשטרת ישראל. החשד הציבורי שליווה את מינוי הרמטכ"ל כי הוא איש אמון של הדרג המדיני, לצד אירועים דוגמת אי-קידומו של דובר צה"ל תא"ל (מיל') דניאל הגרי והתערבות פוליטית בוטה בסבבי מינויים שאינם מחייבים בשגרה את אישור שר הביטחון - כל אלה מבססים תפיסה מסוכנת, שלפיה שיקולים זרים חודרים לניהול סגל הפיקוד הבכיר. מגמה זו עשויה לאיים על האוטונומיה המקצועית של צה"ל ועל תפיסתו כגוף ממלכתי.

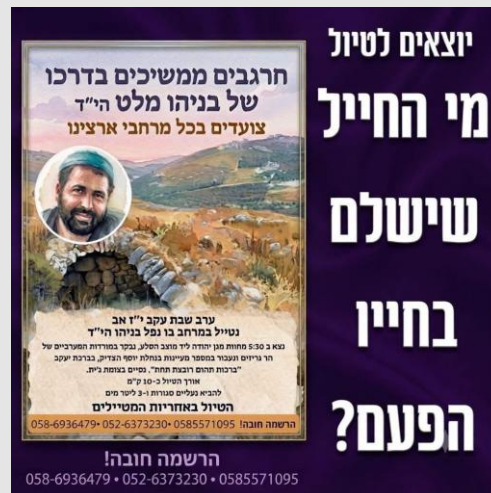

שחיקת הסמכות הפיקודית

מגמה מדאיגה ההולכת ומתרחבת היא התבססותה של תרבות ארגונית שבמסגרתה ניתנות פקודות על ידי הפיקוד הבכיר, אך אלו אינן נאכפות בשטח. תופעה זו באה לידי ביטוי בשורת אירועים, שהמחישו את הפער בין הצהרות לבין מימושו בפועל: החל ממדיניות אי-אכיפה כלפי עריקים ומשתמטים, דרך היעדר הלימה בין רטוריקה נוקשה לאכיפה דלה כלפי פשיעה לאומנית ביהודה ושומרון וכן תקריות מבצעיות חריגות ששורשיהן בהבעת עמדה אידיאולוגית ועד "מבחן הפאץ"

שלא יורד מסדר היום הציבורי ונותח כמקרה בוחן ללחץ פוליטי גובר על הסמכות הפיקודית. החשש הציבורי ממגמה זו, משתקף גם בסקר המכון למחקרי ביטחון לאומי מחודש מאי 2026, שלפיו 59 אחוזים מהציבור היהודי מודאגים משחיקה במשמעת ובערכים של צה"ל.

לצד אירועים אלה, המצביעים על התרופפות המשמעת של לובשי המדים וכפי שהשתקף גם בניתוח ירידת האמון בדיווחי דובר צה"ל, ניכר ניסיון של צה"ל להימנע מחיכוך אפשרי במוקדים ערכיים טעונים פוליטית, הגם שהם בעלי השפעה ישירה על תפקוד הצבא. על כן, בסוגיות ערכיות הדורשות הבעת עמדה ברורה וחד-משמעית, הצבא מתייחס לעתים קרובות בלקוניות, במטרה לשמור על ממלכתיות. אלא שאי-הבעת עמדה ברורה מתפרשת בשיח הציבורי כחשש מעימות עם דרג מדיני או עם סנטימנט ציבורי רווח, וכך מחלישה את הסמכות הפיקודית ומחזקת את תפיסת השליטה הישירה של הדרג הפוליטי בדרג הצבאי. המשכן של מגמות אלה עלול להרחיב סדקים מסוכנים בציות להיררכיה הצבאית.

העמקת משבר כוח האדם

מערך המילואים

מערך המילואים, כפי שהשתקף כבר באזהרת ה-10 דגלים אדומים של הרמטכ"ל וכן בניתוח אחריותו הישירה של צה"ל עצמו לשחיקת המשרתים, ניצב בפני סכנת קריסה המאיימת על כשירותו. בעוד שנתוני ההתייצבות המוצהרים עשויים עדיין לשדר יציבות, מתחת לפני השטח מתחולל משבר אמון עמוק בין משרתי המילואים למערכת הצבאית. משבר זה ניזון ממהלכים שנתפסים בקרב ציבור המשרתים כציניים, דוגמת קיצוץ ימי העיבוד וההתאקלמות החיוניים לעיבוד נפשי, וכעדות להתנערות הצבא מאחריות. התנהלות זו מייצרת תחושה בקרב המשרתים כי צה"ל עושה בהם שימוש במאבקיו מול הדרג המדיני.

גם בהיבט זה מתהווה שינוי מסוכן בזהותו של מודל "צבא העם". הפעלת מנגנון "צו 8" ככלי ניהולי שגרתי תוך שחיקת משמעותו המקורית, מיסוד מודלים מאולתרים הפוגעים בלכידות היחידתית והישענות נרחבת על מילואימניקים מסופחים, מקרבים את צה"ל בפועל למודל של צבא מקצועי סמוי ומופרט. מציאות שבה המילואים הופכים למעין מקור פרנסה עבור שכבה מצומצמת פוגעת באתוס שעליו מושתת צבא העם. בעיה זו מחריפה עקב פער תפיסתי: בעוד הפיקוד הבכיר נוטה לקבל "תמונה ורודה" כלפי מעלה, דרגי השטח מתריעים על אודות שחיקה מערכתית ואי-ודאות תפקודית. יתרה מכך, הניסיון לגשר על פערי הסד"כ באמצעות גיוס משוחררים טריים ישירות למילואים, ללא זמן התאקלמות, הוא בבחינת "משכון העתיד" - פגיעה ודאית בעתודה של המערך, שכן בסבירות גבוהה אותם משוחררים טריים יבחרו שלא להתייצב למילואים בשנים הבאות.

מערך הקבע

עוד לפני פרוץ המלחמה המתמשכת ב-7 באוקטובר, וכפי שמשקף בבירור ממכתב ההתרעה החריג ששיגר הרמטכ"ל אל ראש הממשלה בדצמבר 2025, התמודד מערך משרתי הקבע עם שחיקה מתמשכת, ירידה באטרקטיביות של שירות קבע לעומת שוק העבודה האזרחי ושינויים במודלי הקבע והפנסיה, אך המערכת הצליחה לשמר מסה קריטית של קצינים ונגדים, תוך פשרות גוברות באיכות ובתנאי השירות. אולם, המשבר החריף על רקע העומס המבצעי החריג, ריבוי הזירות, ההיעדרות

הממושכת מהבית, הפגיעה בתחושת ההערכה הציבורית-פוליטית, הביקורת הבלתי פוסקת לגבי היקף הפנסיות והמענקים וכן דעיכת עצימותה של המלחמה, שסיפקה לרבים ממשרתי הקבע הצדקה ערכית להמשך שירותם לאורך השנתיים וחצי האחרונות. ההחרפה באה לידי ביטוי בתופעה מתרחבת של בקשות פרישה מוקדמת, ירידה דרמטית במספר המועמדים לקידום ובפועל פגיעה בעמוד השדרה הפיקודי של הצבא.

המענים שהוצעו וביניהם תמריצים כלכליים, מענקים והטבות רווחה מהווים צעד חשוב, אך מעוררים ספק האם הם מסוגלים לבדם לפתור את המשבר: הם מטפלים בעיקר בשכבת השכר וההטבות, בעוד שסיבות העומק כוללות שחיקת אמון במערכת, תפיסת צה"ל כארגון שעובר פוליטיזציה, תחושת אי-יציבות תעסוקתית ופער גדל בין מחיר השירות לבין ההכרה וההערכה שמקבלים בתמורה - גם מהציבור וגם מהמערכת עצמה. כמו כן, שכבת משרתי הקבע שממשיכה לשרת באמתלה שלפיה "לא נוטשים בזמן מלחמה", צפויה לעזוב כאשר אתוס זה יישחק גם הוא. לכן, ללא טיפול עומק בסוגיות הללו קיים חשש שהמשבר ימשיך ללוות את הצבא ואף יחריף בשנים הקרובות.

גיוס חרדים

במהלך כהונת הרמטכ"ל התחדד הפער בין מצוקת כוח האדם החמורה בצה"ל לבין התנהלות הדרג המדיני בסוגיית גיוס החרדים. הטיפול המערכתי בשילוב חרדים התפתח בפועל לכדי מנגנון שנתפס כאוסף של מהלכי סרק פוליטיים, שמטרתם למסמס זמן עד סיום הקדנציה. במסגרת זו, הדרג המדיני אף פעל לקדם נוסח הצעת חוק מנוגד לעמדתו המקצועית של הצבא. תחושת אי-הצדק בקרב ציבור המשרתים אך הלכה והחריפה לנוכח מדיניות צבאית של אי-אכיפה כלפי עריקים חרדים. המתיחות לא נותרה במישור החקיקתי בלבד, אלא זלגה לשטח בדמות הקצנה, שבאה לידי ביטוי בתקיפות פיזיות של קצינים בכירים וחיילות על ידי פלגים חרדיים קיצוניים.

במציאות שהמערכת הפוליטית ממשיכה לקדם אי-שוויון המנוגד לצרכי הקיומיים של הצבא, צפויה להוות אחד המוקדים הנפיצים ביותר בעתיד הקרוב. התנהלות זו שוחקת את הלגיטימציה של המערכת לדרוש הקרבה מתמשכת ממערכי המילואים והסדיר הכורעים תחת הנטל. הניסיונות להסדיר ולעגן את הפטור מגיוס, וכן התחזקות של התפיסה שלפיה צה"ל משתף פעולה או נמנע מאכיפה בשל שיקולים פוליטיים או כי הוא מורתע מהתנהלות החרדים, דוגמת דיווחים על אודות דחיית הפגנות חרדים נוכח משא ומתן עם הצבא על שחרור עריקים, עתידים להעמיק במידה דרמטית את הקרע הקיים בין הצבא למגזרי החברה השונים, להחליש את מוטיבציית ההתייצבות לשירות מילואים ולהעצים את משבר האמון.

שירות נשים בצבא

נושא שירות נשים בצבא ודחיקתן מתפקידי שטח ולוחמה ימשיך להוות מוקד מתיחות מרכזי. גבורתן של הלוחמות בימיה הראשונים של המלחמה וריבוי הכתבות סביב תפקודן המרשים, הביאו בימיה הראשונים של מלחמת "חרבות ברזל" ציבור רחב להעריך כי "תם הדיון" בשאלת שילוב לוחמות בצה"ל. הסוגיה עצמה נדונה בבג"ץ, שנדרש להכרעה בה ימים ספורים לפני פרוץ המלחמה, והתפיסה המעודכנת עצמה באה לידי ביטוי גם בממצאי סקרי המכון למחקרי ביטחון לאומי שנערכו במהלך המלחמה, אשר מהם עלתה תמיכה רחבה בשילוב נשים בלחימה. בנובמבר 2023, בתחילת מלחמת "חרבות ברזל", עמד שיעור המשיבים שסברו כי על צה"ל לאפשר לנשים להתמין לכלל היחידות הלוחמות על בסיס קריטריון מקצועי בלבד, על 70 אחוזים. לאורך המלחמה נרשמה חלה עלייה בשיעור זה, כאשר נכון לפברואר 2026, 77 אחוזים מהציבור היהודי סבורים שיש לאפשר לנשים להתמין לכלל היחידות הלוחמות לפי קריטריונים מקצועיים בלבד. רק 18 אחוזים מתנגדים לכך.

חרף קונצנזוס רחב של הערכה ללוחמות ולחיילות בתפקידים חוצי גבול, וכפי שכבר תואר במסגרת המאבק על צביון השירות בצה"ל והפוליטיזציה הגוברת שלו, נשמעו לאורך המלחמה וגם בימים אלה קולות שמרניים המנסים להסב את הגלגל לאחור בטענה לפגיעה בערכים דתיים בשל שירות משותף. סוגיה זו נתפסת כבוערת מבחינה חברתית-פוליטית. על פי סקר המכון למחקרי ביטחון לאומי מחודש פברואר 2026, 53 אחוזים מהציבור היהודי מסכימים או די מסכימים כי "האופן בו צה"ל משלב נשים ביחידות השונות מתבסס על שיקולים מקצועיים בלבד", בעוד ש-38.5 אחוזים לא מסכימים או די לא מסכימים עם אמירה זו. השיח בסוגיה זו צפוי להתגבר ולהישאר במרכז הדיון הציבורי היות שהיא מוקד לקמפיין מתמשך של חוגים בציבור הדתי-לאומי, כאשר ברקע פסיקת בג"ץ מחודש אפריל 2026 שלפיה על צה"ל לאפשר לנשים שוויון הזדמנויות במיונים לכלל תפקידי הלוחמה והאופן שצה"ל יבחר לממש אותה, וכן פיילוט לוחמות השריון שצפוי להתחיל בנובמבר 2026.

על רקע דרישות גוברות של חוגים בציבור הדתי-לאומי לצביון שמרני בצה"ל מסתמנת מגמה גוברת של התעוררות ומחאת נגד מצד המחנה החילוני-ליברלי. התעוררות זו ניזונה מתפיסה ציבורית שלפיה צה"ל מאפשר תהליכי הדתה, הבאים לידי ביטוי בהתאמות מרחיקות לכת המבוצעות עבור המגזר החרדי והמגזר הדתי-לאומי, אשר פוגעות בעקביות באורחות חייהם של משרתים מהמגזר החילוני. תחושות אלו משתקפות היטב בניטור השיח והסנטימנט ברשתות החברתיות.

אירועים הקשורים באכיפה לא שוויונית של קוד לבוש "לא צנוע", שילוב תכנים דתיים במסגרות זמן חינוכיות, המוגדרות כחובה עבור כלל החיילים ביחידה, ניסיונות להדרת נשים ביחידות מסוימות ואף אירוע ה-"על האש" בשבת אשר בסיומו נגזרו ימי מחבוש על המעורבים (שהתרחש אמנם במג"ב אך נתפס כאירוע שהתרחש בצה"ל) – כל אלה הגבירו את הסנטימנט השלילי שהתעצב בשיח הציבורי לגבי כפייה דתית בצה"ל. מגמה זו מתורגמת לדרישה תקדימית מצד חלקים בציבור להקמתן של "יחידות חילוניות" – מרחבי שירות המבטיחים שמירה על אורח חיים חילוני, בהקבלה ישירה ליחידות החרדיות המובחנות הנהנות מהתחשבות דתית מקיפה והקלות רבות, המבטיחות שמירה מיטבית על אורחות חייהם.

אולם, ממצאי סקר שנערך על ידי המכון למחקרי ביטחון לאומי מחודש מאי 2026 מצביעים על כי חרף השיח, הציבור עדיין סבור במידה גבוהה כי צה"ל מאפשר לחיילים מקבוצות או מגזרים שונים לשרת באופן שאינו פוגע בזוהתם האישית: 61 אחוזים מהמשיבים היהודים סברו כי צה"ל מאפשר זאת במידה רבה או במידה רבה מאוד. עם זאת, התפתחות זו, המציבה תמונת מראה ציבורית לדרישות המגזר החרדי וחלקים במגזר הדתי-לאומי, עלולה להחמיר את הפגיעה במרקם החברתי המאפיין את "צבא העם" ומאיימת להפוך את צה"ל לזירת התגוששות פנימית, שתנוצל במסגרת קמפיין לקראת הבחירות לכנסת.